

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra

NAUJO TIPO (INOVATYVIŲJŲ IR IKIPREKYBINIŲ) VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SKATINIMO METODINĖS MEDŽIAGOS

Parengė: Sigutė Stankevičiūtė
projekto „Naujo tipo (inovatyviųjų ir viešųjų pirkimų skatinimas)*
ekspertė

**Projektas finansuojamas iš Europos socialinio fondo pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto „Visuomenės poreikius atitinkantis ir pažangus viešasis valdymas“ Nr. 10.1.2-ESFA-V-916 priemonę „Nacionalinių kovos su korupcija priemonių įgyvendinimas“*

2017, Vilnius

TURINYS

Ikiprekybinių ir inovatyviųjų viešųjų pirkimų samprata ir skiriamieji bruožai.....	3
METODINĖ MEDŽIAGA NR. 1 „IKIPREKYBINIAI PIRKIMAI“	5
Ikiprekybinių pirkimų subjektai	5
Ikiprekybinių pirkimų organizavimo žingsniai	7
Ikiprekybinių pirkimų vykdymo žingsniai	25
Priedas Nr. 1 „Pavyzdinės ikiprekybinių pirkimų sąlygos“	29
METODINĖ MEDŽIAGA NR. 2 „INOVATYVIEJI VIEŠIEJI PIRKIMAI“	57
Inovatyviųjų viešųjų pirkimų subjektai	57
Inovatyviųjų viešųjų pirkimų objektas	58
Inovatyviųjų viešųjų pirkimų organizavimo žingsniai	59
Kiti svarbūs inovatyviųjų viešųjų pirkimų aspektai	72

IKIPREKYBINIŲ IR INOVATYVIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SAMPRATA IR SKIRIAMIEJI BRUOŽAI

Inovacijos yra laikomos šalių pažangos ir vystymosi varikliu. Todėl valstybės nuolat ieško būdų kaip jas skatinti. Vienas iš inovacijų skatinimo ir gerbūvio šalyje kėlimo būdų yra ikiprekybiniai ir inovatyvieji viešieji pirkimai. Todėl tiek ikiprekybiniai pirkimai, tiek inovatyvieji viešieji pirkimai atitinkamai dar yra vadinami inovacijas skatinančiais ir inovacijų pirkimais. **Ikiprekybinis pirkimas** yra apibrėžiamas kaip mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės plėtros (toliau – **MTEP**) paslaugų, išskyrus tas, iš kurių gauta nauda naudojama tik perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ir už kurias viską sumoka perkančioji organizacija arba kurios laikomos valstybės pagalba, įsigijimas siekiant sukurti inovatyvų produktą¹. **Inovatyvusis viešasis pirkimas** yra apibrėžiamas kaip viešasis pirkimas, kai perkančioji organizacija pasirenka pirkimo būdą, numato atitinkamus pirkimo vertinimo kriterijus, prašo pateikti alternatyvius pasiūlymus ir (arba) techninėje specifikacijoje įtraukia reikalavimus, kurie užtikrina, kad perkančioji organizacija įsigytų tuos inovatyvius produktus, kurie geriausiai tinka perkančiosios organizacijos funkcijoms efektyviai atlikti ar strateginiams tikslams pasiekti².

Arba konkrečiau: **ikiprekybinis pirkimas** – tai iki pirkimo momento rinkoje dar nesančio inovatyvaus produkto sukūrimo, naudojantis MTEP, paslaugų pirkimas, o **inovatyvusis viešasis pirkimas** – tai rinkoje dar nesančio inovatyvaus produkto pirkimas. Esminiai ikiprekybinių ir inovatyviųjų viešųjų pirkimų skirtumai yra išskiriami žemiau pateiktoje lentelėje.

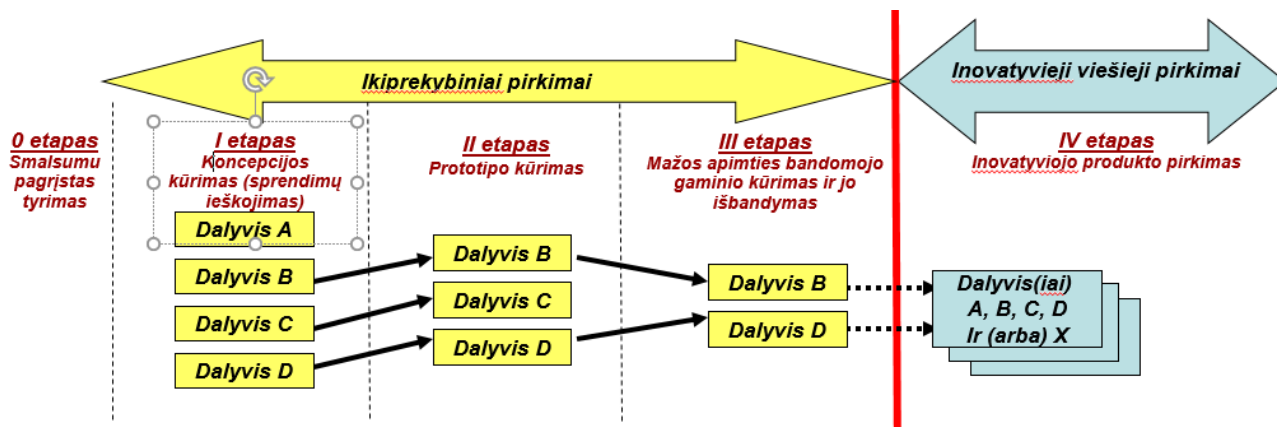
Perkama	Ikiprekybiniai pirkimai	Inovatyvieji viešieji pirkimai
Kas?	<u>Inovatyvaus produkto sukūrimas (MTEP)</u> (pats produktas nėra perkamas)	<u>Inovatyvus produktas</u>
Kada?	Kai produkto, kuris išspręstų visuomenės ar perkančiosios organizacijos problemą, nėra rinkoje ir jo sukūrimui yra reikalingi MTEP	Kai produkto, kuris išspręstų visuomenės ar perkančiosios organizacijos problemą, nėra rinkoje.
Kaip?	Pagal specialią tvarką	Pagal įprastus viešųjų pirkimų būdus

¹ <http://www.mita.lt/lt/inovacijos/ikiprekybiniai-pirkimai/apie/>

² Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairės, patvirtintos ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938.

Reglamentuoja	*Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 709; *Ikiprekybinių pirkimų dokumentų vertinimo Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūroje tvarkos aprašas, patvirtintas Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros direktoriaus 2016 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 2V-35	*Viešųjų pirkimų įstatymas; *Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairės, patvirtintos ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938
Už ką perkančioji organizacija moka?	MTEP atlikimą (konceptijos rengimą, prototipo kūrimą, bandomosios partijos kūrimą ir išbandymą)	Įsigyjamą inovatyvų produktą (tokio produkto sukūrimo išlaidų perkančioji organizacija nekompensuoja)

Inovatyvusis viešasis pirkimas gali būti vykdomas pats savaime prieš tai nevykdžius ikiprekybinio pirkimo arba pasibaigus ikiprekybinio pirkimo procedūroms.

METODINĖ MEDŽIAGA NR. 1 „IKIPREKYBINIAI PIRKIMAI“³

Kiekvienas ikiprekybinis pirkimas yra unikalus ir jo ypatumai priklauso nuo norimos sukurti inovacijos. Todėl, pasak Europos Komisijos, nėra įmanoma nustatyti vienos visiems ikiprekybiams pirkimams taikomos tvarkos ar parengti universalių pavyzdinių dokumentų⁴. Visgi remiantis ES valstybių narių praktika ir rekomendacinių dokumentų analize⁵ galima pateikti apibendrintas metodines išvalgas ir rekomendacijas, kurias kiekviena perkančioji organizacija gali prisitaikyti pagal savo poreikius ikiprekybinių pirkimų organizavimui ir vykdymui. Šias metodines rekomendacijas sudaro:

- 7 detaliai paaiškinti ikiprekybinių pirkimų organizavimo žingsniai;
- pavyzdiniai dokumentai – ikiprekybinių pirkimų sąlygos;
- ikiprekybinių pirkimų vykdymo žingsniai.

IKIPREKYBINIŲ PIRKIMŲ SUBJEKTAI

Yra trys subjektų kategorijos, dalyvaujančios kiekviename ikiprekybiniame pirkime:

Perkančioji
organizacija (PO)

Koordinuojančioji
organizacija (KO)

Dalyviai

³ Ši metodika yra rekomendacinio pobūdžio dokumentas.

⁴ Guidance for Public Authorities on Public Procurement on Innovation, p. 15.

⁵ Guidance for Public Authorities on Public Procurement on Innovation, The EAFIP Toolkit Module 1,2 and 3.

1. Koordinuojanti organizacija – tai **Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra** (toliau – **MITA**). MITA koordinuoja ikiprekybinius pirkimus, vykdo ekspertinį ikiprekybinio pirkimo objekto vertinimą ir suteikia leidimą perkančiajai organizacijai vykdyti ikiprekybinį pirkimą.

2. Perkančioji organizacija kaip ši sąvoka apibrėžta Viešųjų pirkimų įstatyme:

- 1) valstybės ar savivaldybės valdymo institucija;
- 2) viešasis ar privatusis juridinis asmuo, kuris atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlygas⁶;
- 3) valstybės ar savivaldybės valdymo institucijų ir (ar) atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančių viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų asociacija⁷.

3. Dalyvis – pasiūlymą dalyvauti ikiprekybiniame pirkime pateikęs ir jį vykdomas ūkio subjektas arba ūkio subjektų grupė.

Jeigu ikiprekybinio pirkimo vertė yra didesnė nei 1 000 000 Eur, tuomet perkančioji organizacija turi gauti **Lietuvos Respublikos Vyriausybės Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų strateginei tarybos**, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugpjūčio 10 d. nutarimu Nr. 944 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijos – Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų strateginės tarybos sudarymo“ pritarimą.

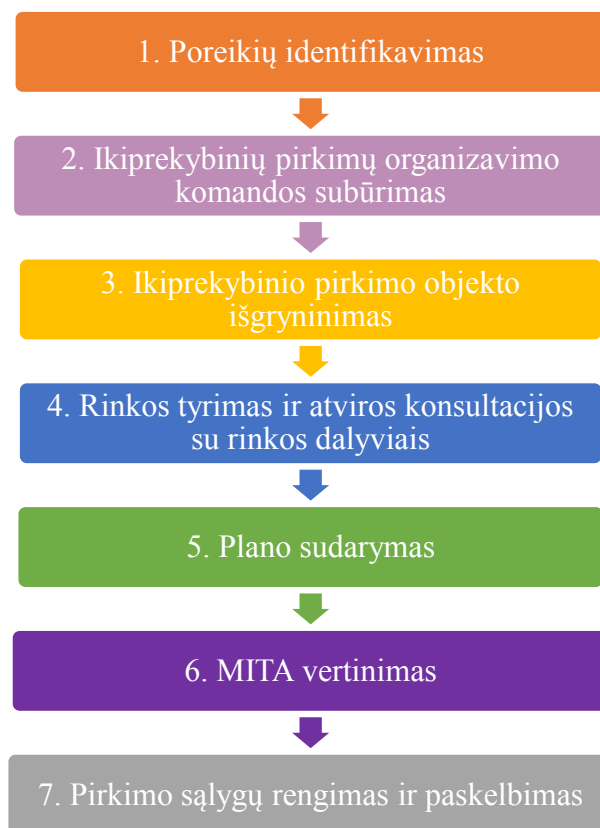
Jeigu ikiprekybinis pirkimas yra iš dalies finansuojamas ES struktūrinių fondų lėšomis pagal 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 1 prioriteto „Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų skatinimas“ priemonę Nr. 01.2.1-LVPA-V-835 „Ikiprekybiniai pirkimai LT“ (toliau – priemonė „Ikiprekybiniai pirkimai LT“), tuomet ikiprekybinio pirkimo organizavime ir vykdyme atsiranda dar du subjektai: **Lietuvos Respublikos ūkio ministerija** ir **VŠĮ „Lietuvos verslo paramos agentūra“** (toliau – **LVPA**).

⁶ Viešasis ar privatusis juridinis asmuo (išskyrus valstybės ar savivaldybių valdymo institucijas) yra perkančioji organizacija, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai viešiesiems interesams, kurie yra nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio, tenkinti ir atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- 1) jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;
- 2) yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų;
- 3) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų.

⁷ Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnis.

IKIPREKYBINIŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO ŽINGSNIAI

1 žingsnis: poreikių identifikavimas

Ikiprekybiniai pirkimai, kaip ir visi kiti pirkimai, prasideda nuo tų pirkimų poreikio identifikavimo. Nuo įprastų viešųjų pirkimų jie skiriasi tuo, kad šiuo atveju perkančioji organizacija identifikuoja, kad:

1) jai reikia tokio objekto, kurio nėra rinkoje arba nėra požymių, kad artimiausiu metu (mažiau nei per vienus metus) rinkos dalyviai tokį inovatyvųjį produktą pateiks į rinką, arba perkančioji organizacija dėl reikalingam inovatyviajam produktui taikomų patekimo į rinką ar apyvartos rinkoje apribojimų negali jo įsigyti ir tokiam inovatyviajam produktui atsirasti būtinos MTEP paslaugos;

2) rinkoje esantis produktas netenkina perkančiosios organizacijos poreikio, todėl reikia reikšmingai pagerinti produkto funkcines savybes ir (ar) mažinti esamo produkto savikainą, ir nėra požymių, kad artimiausiu metu (mažiau nei per vienus metus) rinkos dalyviai tokį produktą pateiks į rinką, ir produkto funkcinėms savybėms pagerinti reikalingos MTEP paslaugos.

Ikiprekybiniai pirkimai gali tapti:

1) jau egzistuojančios problemos, liečiančios viešąjį visuomenės interesą, sprendimo priemonė (pvz., inovatyvios eismo spūsčių mieste reguliavimo sistemos sukūrimas⁸, vandens, gaunamo perdirbant atliekas, išgryninimo iki geriamojo sistemos sukūrimas Australijoje⁹);

2) perkančiosios organizacijos kasdieninės veiklos gerinimo arba ateityje atsirasiančios naujos veiklos įgyvendinimui reikalingos priemonės sukūrimo įrankiu;

3) ateityje kilsiančių arba jau egzistuojančių globalių arba valstybinės reikšmės problemų sprendimo priemonė (pvz., atitinkamo į aplinką išmetamų CO₂ dujų mažinimo prietaiso sukūrimas);

4) tarptautiniuose, nacionaliniuose arba institucinio lygmens teisės aktuose įtvirtintų įpareigojimų įvykdymo priemonė (pvz., Lenkijos ligoninių palatose temperatūros sumažinimo vasaros metu sistemos sukūrimas. Reikalavimas sumažinti temperatūrą palatose buvo įtvirtintas Lenkijos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. gegužės 29 d. įsakyme¹⁰);

5) ir kitokio pobūdžio problemų sprendimo priemonė.

Taigi, kaip matome iš šio sąrašo, skirtingai nuo viešųjų pirkimų, net ir tuo atveju, jeigu perkančioji organizacija ikiprekybinius pirkimus vykdo savo pačios poreikių patenkinimo tikslais, galutinis naudos gavėjas visada yra visuomenė ar atskira visuomenės grupė. Tai reiškia, kad nepriklausomai nuo to, kokia inovatyvi ir gera perkančiosios organizacijos idėja bebūtų, jeigu visuomenei toks objektas nėra reikalingas ir jo komercializavimas nėra įmanomas, tai pirkimas neatitinka ikiprekybinių pirkimų koncepcijos. Todėl investavimas į objekto sukūrimą, kuris vėliau nebus naudojamas, yra netikslingas.

Kaip tada identifikuoti tas problemas, kurių sprendimas galimas vykdant ikiprekybinius pirkimus? Šios problemos gali būti identifikuojamos keliais būdais:

- institucijų vadovų lygio susitikimuose;
- vidiniuose pačios perkančiosios organizacijos darbuotojų susirinkimuose/pasitarimuose;
- formaliuose ir neformaliuose susitikimuose su kitomis institucijomis, vykdančiomis veiklą toje pačioje ar panašioje srityje;
- formaliuose ir neformaliuose susitikimuose su visuomene;
- vykdant visuomenės apklausas (elektroniniu būdu, telefonu, paštu ir kt.);

⁸ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p.7.

⁹ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p.8.

¹⁰ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p.12.

- organizuojant susitikimus su visuomenės tikslinėmis grupėmis (pvz., neįgalūs asmenys, kaimo vietovių gyventojai, tėvai ir kt.);
- teminiuose renginiuose, seminaruose, workshop sesijose ir kt.

Rinkoje nesančio inovatyvaus objekto sukūrimo poreikis gali išryškėti visus aukščiau išvardintus poreikio identifikavimo būdus organizuojant tiek tikslingai, tiek netikslingai. Pavyzdžiui, perkančioji organizacija gali organizuoti eilinį vidinį darbuotojų susitikimą, kurio metu vienas iš darbuotojų atsitiktinai iškels rinkoje nesančio inovatyvaus objekto sukūrimo poreikį. Arba perkančioji organizacija gali organizuoti tikslinį susirinkimą būtent ikiprekybinių pirkimų objekto paieškai. Pastaruoju atveju Europos Komisijos finansuojama Europos pagalbos inovatyvių pirkimų vykdymui platforma (angl. European Assistance for Innovation Procurement) (toliau – **EAFIP**) rekomenduoja susitikimą pradėti nuo „minčių lietaus“¹¹.

2 žingsnis: ikiprekybinių pirkimų organizavimo komandos subūrimas

Identifikavus ikiprekybinių pirkimų poreikį turi būti suburta komanda, atliksianti visus žemiau nurodytus ikiprekybinių pirkimų organizavimo veiksmus. Kad tokia komanda būtų suburta, pirmiausiai, reikia išsiaiškinti kurie iš perkančiosios organizacijos departamentų/skyrių/poskyrių yra susiję su ikiprekybinių pirkimų objektu ir likusiais ikiprekybinių pirkimų organizavimo žingsniais. Todėl į komandą rekomenduojame įtraukti:

- darbuotojus, kurie jau turi patirties vykdant ikiprekybinius pirkimus (jeigu tokių yra);
- teisininkus ir (arba) viešųjų pirkimų specialistus;
- su ikiprekybinių pirkimų objektu susijusios veiklos skyrių atstovus;
- darbuotojus, kurie tiesiogiai dirbs su objektu, kurį norima sukurti ikiprekybinių pirkimų metu;
- perkančiosios organizacijos darbuotojus, turinčius ryšių su mokslo ir verslo atstovais, kurių veikla yra artima ikiprekybinio pirkimo objekto sukūrimui galimai reikalingai veiklai;
- darbuotojus, turinčius patirties atliekant rinkos tyrimus;
- darbuotojus ar darbuotoją, kurie iškėlė ar išgrynino ikiprekybinių pirkimų objekto sukūrimo poreikį;
- finansų valdymo skyriaus atstovą ir kitus darbuotojus, kurių žinios ir įgūdžiai yra reikalingi organizuojant ikiprekybinius pirkimus.

¹¹ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p. 13.

Subūrus ikiprekybinio pirkimo organizavimo komandą yra būtina paskirti jos vadovą, kuris bus pagrindiniu ikiprekybinių pirkimų procesą koordinuojančiu asmeniu.

Ikiprekybiniai pirkimai yra visiškai nauja sritis Lietuvoje, todėl natūralu, kad komandos nariai gali neturėti reikiamų įgūdžių ir žinių, kaip juos organizuoti. Todėl dėl ikiprekybinio pirkimo organizavimo perkančioji organizacija gali konsultuotis su už šią sritį atsakingais MITA darbuotojais, savo pačios surastais arba MITA rekomenduotais ekspertais, kitomis perkančiosiomis organizacijomis, kurios jau vykdė ikiprekybinius pirkimus.

3 žingsnis: ikiprekybinio pirkimo objekto išgryninimas.

Norint atlikti rinkos tyrimą visų pirma reikia išsigryninti kokio objekto sukūrimą perkančioji organizacija norėtų įsigyti ikiprekybinių pirkimų būdu, kadangi tik konkrečiai žinant kokią inovatyvaus produkto sukūrimo paslaugą norima nusipirkti bus galima patikrinti ar tokio objekto tikrai nėra rinkoje. Rekomenduojame pasirengti glaustą aprašymą apimant problemos, kurią norima spręsti ir šios problemos sprendimo rezultato – ikiprekybinio pirkimo objekto – aprašymą. Aprašant ikiprekybinio pirkimo objektą rekomenduojame labiau orientuotis į pageidaujamų jo savybių (funkcinių, veikimo, efektyvumo ar kt.), o ne į technologijos ar technologinių parametrų, kurių pagrindu planuojamas sukurti ikiprekybinio pirkimo objektas, apibūdinimą. Tokiu būdu vykdant ikiprekybinį pirkimą bus sudaromos sąlygos rinkos dalyvių kūrybiškumui pasireikšti ir tuo pačiu skatinamos inovacijos. Juolab, kad rinkos dalyviai gali pateikti tokį ikiprekybinio pirkimo objekto sukūrimo variantą, apie kurį perkančioji organizacija gali nežinoti organizuodama ikiprekybinį pirkimą.

Pavyzdžiui, jeigu perkančioji organizacija numatys, kad pirkimo objektas gali būti sukurtas naudojant distiliuotą vandenį, tai rinkos dalyviai tik tokį jo kūrimo variantą ir galės taikyti nepaisant to, kad kuriant pirkimo objekto koncepciją paaiškėtų, jog jį galima sukurti naudojant osmosinį vandenį ir kad osmosinio vandens naudojimas suteiktų daugiau privalumų nei distiliuoto.

Kaip detalai apibūdinti pirkimo objektą yra pačios perkančiosios organizacijos pasirinkimas. Tiek detalus, tiek abstraktus pirkimo objekto apibūdinimo turi savo privalumų ir trūkumų. Abstraktus ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymas, iš vienos pusės, reikalauja mažesnio perkančiosios organizacijos įdirbio. Tačiau, iš kitos pusės, neturint detalaus ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymo daug sudėtingiau bus perkančiajai organizacijai atlikti rinkos tyrimą, pravesti konsultacijas su potencialiais dalyviais. Ir atvirkščiai, perkančioji organizacija turės įdėti daug darbo, kad pasiruoštų detalesnį pirkimo objekto aprašymą, tačiau jai bus paprasčiau atlikti rinkos tyrimą ar pravesti konsultacijas su rinkos dalyviais. Abstraktesnis pirkimo objekto apibūdinimas yra patrauklesnis potencialiems dalyviams, kadangi jie yra mažiau apribojami perkančiosios

organizacijos reikalavimais. Pasirinkus abstraktų pirkimo objekto aprašymą yra labiau tikėtina, kad perkančioji organizacija sulauks daugiau dalyvių, norinčių dalyvauti ikiprekybiniame pirkime, pasiūlymų. Tačiau, kita vertus, dalyviai gali pateikti labai skirtingus pasiūlymus, kas sudarys sunkumų perkančiajai organizacijai atrenkant dalyvius vykdyti ikiprekybinį pirkimą ir vertinant ikiprekybinių pirkimų atitinkamų etapų rezultatus. Ir atvirkščiai, pasirengus detalų ikiprekybinių pirkimo objekto aprašymą, perkančioji organizacija rizikuoja sulaukti mažiau dalyvių pasiūlymų, tačiau jai bus lengviau atlikti pasiūlymų ir atitinkamų etapų vertinimą. UNDERPRIN apklausoje dalyvavusių įmonių manymu, inovacijas ir ikiprekybinių pirkimų metu sukurtų produktų komercializaciją labiau skatina detalesni perkančiųjų organizacijų ikiprekybinių pirkimų objektų aprašymai¹², tačiau kurį variantą pasirinkti - detalesnį ar abstraktesnį – priklauso nuo perkančiosios organizacijos ir organizavimo komandos kompetencijos ikiprekybinio pirkimo objekto kūrimo srityje.

Parengtas pirminis ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymas nėra statiškas. Jis gali būti koreguojamas atlikus rinkos tyrimą arba pasikonsultavus su rinkos dalyviais. Todėl gali būti taip, kad pirminis pirkimo objekto aprašymas labai skirsis nuo galutinio, kuris yra teikiamas MITA ekspertiniam vertinimui (plačiau apie tai 6 žingsnyje).

4 žingsnis: rinkos analizė ir atviros konsultacijos su rinkos dalyviais.

Rinkos tyrimas ir atviros konsultacijos su rinkos dalyviais padeda perkančiajai organizacijai nustatyti ar tikrai objekto, kurio sukūrimo paslaugas ji ketina įsigyti, dar nėra rinkoje ir artimiausiu metu nebus, tai pat padeda išsigryninti ikiprekybinio pirkimo objekto koncepciją. Šis žingsnis yra ypatingai svarbus todėl, kad paaiškėjus, jog norimas objektas jau egzistuoja rinkoje, ikiprekybiniai pirkimai negali būti vykdomi, o pateikus MITA ekspertiniam vertinimui dokumentus dėl jau esančio rinkoje objekto sukūrimo ikiprekybinio pirkimo, jie bus atmetami kaip neatitinkantys ikiprekybinio pirkimo sąlygų. Jau egzistuojantį rinkoje objektą, priklausomai nuo to ar jis jau yra rinkoje ar jo dar nėra, perkančioji organizacija gali įsigyti inovatyviųjų viešųjų arba tiesiog viešųjų pirkimų būdu.

Tiriamos rinkos apimtis: ES ir globalus lygmuo.

Kaip atlikti rinkos tyrimą? Turėdama detalų ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymą ir visiškai neturėdama patirties ir (arba) laiko perkančioji organizacija gali samdyti profesionalią įmonę, kad ši atliktų rinkos tyrimą. Tačiau rinkos tyrimą arba bent pirminį rinkos tyrimą perkančioji organizacija gali atlikti ir pati. Analizuojant, vertinant rinkoje esančius ar kuriamus produktus, jų technines charakteristikas, panašumus ir skirtumus su ikiprekybinių pirkimų metu norimu sukurti

¹² EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p. 24.

produktu, yra reikalingos atitinkamos mokslinės-technologinės žinios ir žinios apie atitinkamo sektoriaus rinką. Todėl jei perkančioji organizacija nusprendžia rinkos tyrimą atlikti pati, rinkos analizę turėtų atlikti tie darbuotojai, kurie turi reikiamų mokslinių-technologinių žinių ir žinių apie situaciją rinkoje, kontaktų su rinkos dalyviais, taip pat turintys rinkos analizės atlikimo patirties.

Rinkos tyrimas gali būti atliekamas tiriant viešai prieinamą informaciją internete, duomenų bazėse, publikuotą literatūrą, lankantis su norimu sukurti produktą susijusiose parodose, parodomuosiuose ir kt. renginiuose ieškant informacijos apie:

- dominančioje srityje jau sukurtus produktus;
- naujai kuriamus produktus arba prototipus;
- įregistruotus patentus ar dizainus;
- vykdomus arba planuojamus vykdyti MTEP projektus (nacionalinius ir ES (Horizontas 2020, 7BP ir kt.);
- ir kt. aktualią informaciją.

Taip pat rekomenduojame organizuoti susitikimus su atitinkamos srities mokslo ir studijų institucijų, mokslinių tyrimų organizacijų ir verslo atstovais. Jie ne tik gali suteikti informacijos, reikalingos rinkos tyrimui atlikti, bet ir patarti dėl ikiprekybinio pirkimo objekto techninių parametrų, pateikti rekomendacijas dėl ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymo tobulinimo, kiekvieno iš ikiprekybinių pirkimų etapo kainos. Ką pirmiau atlikti: viešai prieinamos informacijos analizę ar konsultotis su mokslo ir verslo atstovais, kiekvienu atveju perkančioji organizacija turi įvertinti individualiai. Tačiau rekomenduotina prieš konsultuojantis su mokslo ir verslo atstovais atlikti bent pirminę, kad ir labai minimalią, rinkos apžvalgą. Tikėtina, kad atlikus pirminę informacijos analizę ir paaiškės mokslo ir verslo kontaktai, su kuriais perkančioji organizacija galės konsultotis dėl ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymo, jo techninės specifikacijos ir kainos.

Tačiau tai, kad rinkoje tikrai nėra ikiprekybinio pirkimo metu ketinamo sukurti produkto, dar nereiškia, kad jis nėra sukurtas. Gali būti, kad , teisių į tą produktą turėtojas (pvz. patento savininkas) sąmoningai objekto nepaleidžia į rinką, kad išsaugotų savo pelningą verslą, kurį sugriautų į rinką paleistas patento saugomas išradimas. Šiuo atveju nors ir rinkoje norimo sukurti nėra, tačiau jo kurti ikiprekybinių pirkimų būdu, jeigu patento apsauga galioja Lietuvoje, negalima, nes toks objektas ne tik kad negalėtų būti komercializuojamas, bet ir jo kūrimas pažeistų patento savininko teises, kas sąlygotų teisminį ginčą. Todėl rinkos analizės dalimi turėtų būti ir intelektinės nuosavybės teisėmis saugomų MTEP rezultatų analizė.

Intelektinės nuosavybės teisėmis saugomų MTEP rezultatų analizė. Intelektinė nuosavybė yra skirstoma į: 1) saugomą autorių teisių ir gretutinių teisių ir 2) pramoninę intelektinę nuosavybę.

Iš autorių ir gretutinių teisių saugomos intelektinės nuosavybės ikiprekybinių pirkimų atveju ypač yra aktuali mokslinių publikacijų analizė. Išsami mokslinių straipsnių analizė parodys, ar pati ikiprekybinio pirkimo koncepcija atitinka naujumo ir inovatyvumo reikalavimus, ar yra atliktų/atliekamų mokslinių tyrimų, susijusių su ikiprekybinio pirkimo objektu, kokie yra probleminiai tų mokslinių tyrimų aspektai, taip pat padės suvokti kokie MTEP gali būti reikalingi atlikti kuriant ikiprekybinio pirkimo objektą. Moksliniai straipsniai gali būti ir kontaktinės informacijos šaltiniu. Susisiekus su atitinkamo mokslinio straipsnio autoriumi, jis gali suteikti ekspertinę pagalbą dėl ikiprekybinio pirkimo objekto koncepcijos arba nukreipti perkančiąją organizaciją reikiama linkme ir padėti užmegzti ryšius su kitais kontaktiniais asmenimis tiek iš mokslo, tiek iš verslo pusės. Mokslinius straipsnius nemokamai nuotoliniu būdu galima surasti per Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos prenumeruojamas Lietuvos ir užsienio duomenų bazes. Daugiau informacijos apie tai galite paskaityti čia: <http://www.lnb.lt/atradimai/duomenu-bazes/uzsienio/prenumeruojamos-duomenu-bazes-virtualiems-vartotojams>. Moksliniai straipsniai taip pat gali būti prieinami mokslo ir studijų institucijų bibliotekose ir jose esančiose skaityklose, ypač jeigu yra reikalinga specifinės srities informacija, kurioje specializuojasi atitinkama mokslo ir studijų institucija.

Pramoninės intelektinės nuosavybės teisėmis saugomos intelektinės nuosavybės analizė bus daugiau orientuota į verslo rinką ir perkančiąjai organizacijai suteiks informacijos ar ketinamas sukurti objektas ar bent vienas iš jo elementų nėra saugomas pramoninės intelektinės nuosavybės teisėmis, kas reikštų, kad:

- 1) norimas sukurti produktas nėra inovatyvus ir naujas, nes jau yra sukurtas, nepriklausomai nuo to ar pateiktas į rinką ar dėl tam tikrų priežasčių jo dar nėra rinkoje;
- 2) pakartotinis jo kūrimas pažeistų pramoninės intelektinės nuosavybės teisių turėtojų teises ir teisėtus interesus, o jį ikiprekybinių pirkimų metu sukūrusios įmonės patektų į aklavietę, kadangi neturėtų teisės jo komercializuoti ir naudoti.

Komercinė intelektinė nuosavybė gali būti saugoma patentu, dizainu, prekių ženklu ir t. t.. Tačiau su ikiprekybiniais pirkimais labiausiai susijusi patentu saugoma komercinė intelektinė nuosavybė, kadangi jos sukūrimas paprastai yra neįmanomas be MTEP. Tiek patentas, tiek dizainas, tiek prekių ženklas yra registruojamas įgaliotų kompetentingų institucijų ir jų apsauga pradeda galioti tik nuo įregistravimo laikotarpio ir galioja tik konkrečiam terminui kuriam patentas, dizainas ar prekių ženklas jų turėtojų yra palaikomi mokant palaikymo mokesčius ir tik konkrečioje, patente nurodytoje, teritorijoje. Patentas gali būti:

- Nacionalinis – pagal Lietuvos Respublikos patentų įstatymą paraiška paduodama Valstybiniam patentų biurui, kuris atlieka neesminę išradimo ekspertizę ir pagal jos rezultatus išduoda

patentą. Toks išradimo patentas galioja tik Lietuvos Respublikoje ir patento savininko teisės ginamos pagal Lietuvos Respublikos patentų įstatymą;

- Tarptautinis – pagal Patentinės kooperacijos sutartį paraiška paduodama Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Tarptautiniam biurui. Praėjus tarptautinę ir nacionalinę išradimo patentavimo procedūras, pasirinktose valstybėse išduodami nacionaliniai patentai ir teisės į išradimą ginamos pagal tų valstybių nacionalinius patentų įstatymus;

- Regioninis – pagal Europos patentų konvenciją (toliau – **EPK**) paraiška paduodama Europos patentų tarnybai, kuri atlieka išradimo ekspertizę ir išduoda Europos patentą. Europos patentas galioja tose EPK valstybėse, kuriose apsaugos siekia patento savininkas, ir kurios pripažįsta jo galiojimą savininkui įvykdžius nustatytus nacionalinius reikalavimus. Patento savininko teisės ginamos pagal EPK ir nacionalinius patentų įstatymus.

Lietuvoje galioja Lietuvos, Europos ir tarptautiniai patentai. Visi įregistruoti patentai yra nemokamai prieinami:

- Lietuvos patentai – Valstybinio patentų biuro duomenų bazėje <http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=140>;
- Europos patentai – Europos patentų tarnybos duomenų bazėje <https://worldwide.espacenet.com/> Valstybinis patentų biuras taip pat teikia informaciją ir apie Lietuvoje įsigaliojusius Europos patentus: <http://www.vpb.lt/index.php?n=142&l=lt>
- Tarptautiniai patentai – Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos duomenų bazėje <https://patentscope.wipo.int/search/en/structuredSearch.jsf>;
- kitų valstybių nacionaliniai - <http://www.epo.org/searching-for-patents/technical/espacenet/national.html>;
- Taip pat patentų paiešką galima atlikti ir per Google patentų paiešką <http://www.google.com/patents>.

Įregistruotų patentų skaičius yra didelis: pavyzdžiui, Europos patentų registre galima rasti 90 milijonų įregistruotų patentų, Google patentų paieškoje gali rasti apie 7 milijonus patentų. Tačiau kaip tarp gausybės patentų surasti tuos, kurie galimai gali būti susiję su ikiprekybiniais pirkimais?

Yra du paieškos patentų duomenų bazėse būdai:

- 1) paieška pagal raktinius žodžius: kiekviena patentų bazė turi galimybę paiešką joje atlikti pagal raktinius žodžius. Tačiau kokius žodžius paieškose įrašyti, priklauso nuo ikiprekybinio pirkimo objekto specifikos. Rekomenduotina paieškas atlikti kaskart naudojant skirtingus ir kuo abstraktesnio ir platesnio pobūdžio žodžius ar žodžių kombinacijas. Pavyzdžiui, raktiniu žodžiu pasirinkti ne „mobilusis telefonas“, o „nešiojamas mobilusis įrenginys“;

2) paieška pagal patentų klasifikacijos kodus – tai siauresnis ir dažnai tikslesnius rezultatus duodantis paieškos patentų duomenų bazėse būdas, kuomet ieškotojui yra pateikiami visi atitinkamoje kategorijoje įregistruoti patentai. Naudojant patentų kodus visos technologijos nuo A iki H yra suskirstytos į bendrąsias kategorijas tokias, kaip fizika, chemija, tekstilė ir t.t., kurios išsišakoja į daugiau nei 70 000 skirtingų subkategorijų.

Kad paieška patentų registruose būtų sėkminga, rekomenduojame ją atlikti naudojant abu šiuos aukščiau minėtus paieškos būdus.

Patentų duomenų bazėje suradus ieškotoją dominantį patentą, susijusį su ikiprekybinio pirkimo objektu, ne mažiau sudėtinga užduotis bus apie patentą pateiktos medžiagos interpretacija. Pats išradimas, kuris yra apsaugotas patentu, nėra viešai atskleidžiamas. Viešai yra skelbiama tik patento aprašymo santrauka (angl. patent abstract) ir patento apibrėžtis (angl. patent claims). Patento aprašymo santraukoje pateiktos informacijos turėtų pakakti nuomonei susidaryti, ar ikiprekybinio pirkimo metu ketinamas sukurti produktas arba jo kūrimui reikalingas objektas (išradimas) jau yra išrastas ir saugomas patentu. Jeigu viešai skelbiamos informacijos perkančiajai organizacijai nepakanka arba yra abejojama dėl ikiprekybio pirkimo objekto ir surastu patentu saugomo išradimo panašumų, tuomet rekomenduotina kreiptis į patentinius patikėtinius konsultacijas.

Dizainui ir prekių ženkams taikoma apsauga yra daugiau aktuali ikiprekybinio pirkimo dalyviams kuriant objekto modelį. Tačiau jeigu perkančioji organizacija įtaria, kad dėl to gali kilti problemų, ji gali atlikti dizainų ir prekės ženklų paiešką duomenų bazėse, kadangi tiek dizainas, tiek prekių ženklas yra saugomas tik tuo atveju, jeigu yra įregistruotas. Dizaino paiešką galima atlikti šiose duomenų bazėse:

- 1) Lietuvos Respublikos dizaino duomenų bazėje <http://www.vpb.lt/index.php?n=165&l=lt>;
- 2) Tarptautinio dizaino duomenų bazėje <http://www.wipo.int/designdb/hague/en/>;
- 3) Bendrijos dizaino duomenų bazėje <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en>.

5 žingsnis. Ikiprekybinių pirkimų naudos ir kokybės vertinimas bei plano sudarymas.

Atlikus rinkos analizę ir galutinai išsigryninus ikiprekybinio pirkimo objekto koncepciją, yra rekomenduojama dar kartą įvertinti ikiprekybinių pirkimų poreikio svarbą atsižvelgiant į jo sukūrimo kainą ir kitas galimas ikiprekybiniam pirkimams skirtų lėšų panaudojimo galimybes. Rekomenduotina perkančiosioms organizacijoms pasirengti ikiprekybinio pirkimo planą, kuriame būtų:

- ikiprekybinio pirkimo svarbos pagrindimas;
- ikiprekybinio pirkimo kaina;
- ikiprekybinio pirkimo įgyvendinimo laikotarpis;

- galimos rizikos ir jų valdymas.

Ikiprekybinio pirkimo planas pravers tiek pagrindžiant perkančiosios organizacijos vadovybei jo poreikį ir naudą, (ypatingai tada, kai toje pačioje perkančiojoje organizacijoje yra organizuojami keli ikiprekybiniai pirkimai) tiek vėliau pildant dokumentus MITA ekspertiniam vertinimui.

Ikiprekybinio pirkimo kaštus sudaro ikiprekybinio pirkimo parengimo išlaidos (darbuotojų, dirbančių prie ikiprekybinio pirkimo darbo laikas, išorinių ekspertų paslaugos rengiant ikiprekybinio pirkimo dokumentus, atliekant rinkos tyrimą ir kt.) ir ikiprekybinio pirkimo vykdymo išlaidos. Būtent pastarąsias išlaidas įvertinti ir išskirti pagal ikiprekybinio pirkimo etapus yra sudėtingiausia. Rekomenduojame dėl ikiprekybinio pirkimo vykdymo išlaidų konsultuotis su rinkos dalyviais ir ekspertais iš mokslo ir studijų institucijų. Nors ikiprekybinio pirkimu kuriamas produktas yra naujas, tačiau verslo ir mokslo atstovai preliminarai galės įvertinti tokio objekto sukūrimui reikalingas išlaidas pagal ikiprekybinio pirkimo etapus. Žinant ikiprekybinio pirkimo kainą vienam dalyviui perkančiajai organizacijai reikės įvertinti, kokį dalyvių skaičių ji nori turėti kiekvienam iš ikiprekybinio pirkimo etapų ir pagal tai paskaičiuoti visą ikiprekybinio pirkimo kainą ir bendrus ikiprekybinio pirkimo kaštus.

Ikiprekybinio pirkimo trukmė yra susijusi su ikiprekybinio pirkimo atsiradimo rinkoje poreikiu (pvz. vakcinos nuo naujo tipo gripo viruso sukūrimui turi būti nustatyta kuo mažesnė trukmė, o kelio ženklų išgręžimo iš grindinio įrenginio sukūrimui trukmė nėra tokia svarbi, kaip vakcinos atveju). Nustatant ikiprekybinio pirkimo trukmę reikia atkreipti dėmesį ne tik į objekto sukūrimo per kiek įmanomai trumpesnę laiką svarbą, bet ir į tai, koks laikas yra realus atitinkamam ikiprekybinio pirkimo etapui atlikti bei įvertinti kiekvieno iš etapų rezultatus. Žemiau pateiktoje lentelėje yra pateikiama preliminarinė orientacinė kiekvieno iš ikiprekybinio pirkimo etapų trukmė:

Veikla	Trukmė¹³
1. Ikiprekybinio pirkimo parengimas	2-8 mėnesiai
2. Ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymo ir techninės specifikacijos ekspertinis vertinimas, atliekamas MITA	1 mėnuo Dokumentai vertinimui priimami kiekvieno mėnesio penktą darbo dieną, jeigu MITA direktorius nenustato kitaip
3. Pirkimo sąlygų ir kvietimo teikti pasiūlymus ikiprekybinio pirkimo vykdymui paskelbimas	ne trumpiau nei 2 mėnesiai

¹³ Lentelė parengta vadovaujantis EAPIF rekomendacijomis

4. Pateiktų pasiūlymų vertinimas	4-6 savaitės
5. I ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymas	3-6 mėnesiai
6. I ikiprekybinio pirkimo etapo rezultatų vertinimas	3-5 savaitės
7. II ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymas	6-12 mėnesių
8. II ikiprekybinio pirkimo etapo rezultatų vertinimas	3-5 savaitės
9. III ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymas	6-12 mėnesių
10. III ikiprekybinio pirkimo etapo rezultatų vertinimas	3-5 savaitės

Lentelėje pateikta tik orientacinė trukmė, todėl kiekvieno ikiprekybinio pirkimo atveju jo bendrą trukmę ir kiekvieno iš etapų trukmę reikia įvertinti individualiai.

Ikiprekybinio pirkimo rizikos ir jos valdymo vertinimas turėtų būti viena iš ikiprekybinio pirkimo plano dalių. Rizikos analizė – tai informacijos rinkimo, apdorojimo ir analizavimo procesas, kuris padeda nustatyti rizikos parametrus: identifikuoti visus galimus rizikos šaltinius ir veiksnius, nustatyti tikėtiniausius situacijos plėtojimosi scenarijus, įvertinti galimą pasekmių mastą. Rizikos analizės etapas rizikos valdymo procese atlieka svarbų vaidmenį priimant tolimesnius strateginius sprendimus. Plačiau apie ikiprekybinio pirkimo rizikos analizę ir jos atlikimo metodus rekomenduojame skaityti „Introduction to Risk Management in the Public Procurement of Innovation“ <https://www.innovation-procurement.org/fileadmin/editor-content/Guides/PPI Platform Risk Management Guide final.pdf>.

Ikiprekybinio pirkimo svarba ir nauda gali pasireikšti tiek tiesioginiu visuomenės poreikių patenkinimu (pvz. eismo srautų sureguliojimas, vakcinos sukūrimas), tiek netiesioginiu visuomenės poreikių patenkinimu per pačios perkančiosios organizacijos veiklos optimizavimą (pvz. pakeičiant brangią vidinių procesų valdymo sistemą į efektyvesnę, pigesnę ir saugesnę). Taip pat ikiprekybinio pirkimo nauda gali būti atskleista ir atsižvelgiant tiek į trumpalaikę (pvz. per vienerius metus), tiek į ilgalaikę perspektyvą (pvz. per penkerius, dešimt metų), tiek į siaurą (pvz. konkrečios visuomenės grupės poreikių patenkinimas), tiek į plačią perspektyvą (pvz. poveikis ekonomikai, socialiniam gerbūviui, darbo vietų sukūrimui, aplinkos išsaugojimui).

Pagrindus ikiprekybinio pirkimo svarbą ir naudą reikia ją palyginti su kaina ir rizika. Rekomenduojame ikiprekybinį pirkimą inicijuoti tik tuomet, kai jo kaštus ir riziką atpirks ateityje galimai gaunama nauda.

6 žingsnis: leidimas vykdyti ikiprekybinį pirkimą (MITA ekspertinis vertinimas).

Vadovaujantis Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 709 (toliau – **Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašas**), perkančioji organizacija ikiprekybinį pirkimą gali vykdyti tik gavusi MITA išvadą, jog pirkimas, kurį ji nori vykdyti, yra ikiprekybinis. Ikiprekybinių pirkimų dokumentų vertinimo Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūroje tvarkos aprašas, patvirtintas MITA direktoriaus 2016 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 2V-35 (toliau – **Aprašas**) nustato prašymų teikimo, siekiant pradėti vykdyti ikiprekybinį pirkimą, šių prašymų vertinimo organizavimo MITA tvarką. Vadovaujantis Aprašu, perkančioji organizacija MITA vertinimui turi pateikti užpildytą Aprašo 1 priedą „Pirkimo objekto aprašymas“ ir Aprašo 2 priedą „Techninė specifikaciją“. Toliau yra pateikiamas trumpas paaiškinimas, ką perkančioji organizacija turėtų nurodyti ties kiekviena ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymo formos skiltimi.

Ikiprekybinio pirkimo objekto APRAŠYMO formos skiltis	Komentaras
Perkančiosios organizacijos pavadinimas	<i>Nurodyti tą pavadinimą, kuris yra įregistruotas Juridinių asmenų registre.</i>
Perkančiosios organizacijos kontaktinio asmens pareigos, vardas, pavardė, tel., el. pašto adresas	<i>Nurodyti tą asmenį arba asmenis, kurie rengė ikiprekybinio pirkimo dokumentus, kad ekspertams kilius klausimų būtų galima susisiekti su tais asmenimis, kurie galėtų į tuos klausimus atsakyti.</i>

1.	Ikiprekybinio pirkimo pavadinimas	<i>Nurodyti ikiprekybinio pirkimo pavadinimą.</i>
2.	Ikiprekybinio pirkimo objekto atitiktis Sumanios specializacijos prioritetinei krypciai	☐ Energetika ir tvari aplinka ☐ Sveikatos technologijos ir biotechnologijos ☐ Agroinovacijos ir maisto technologijos ☐ Nauji gamybos procesai, medžiagos ir technologijos ☐ Transportas, logistika ir informacinių ryšių

		technologijos ☐ Įtrauki ir kūrybinga visuomenė ☐ Netaikoma <i>Perkančioji organizacija, vadovaudamasi Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumaniosios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimu Nr. 411 „Dėl Prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros ir inovacijų raidos (sumaniosios specializacijos) krypčių ir jų prioritetų įgyvendinimo programos patvirtinimo“, turi pasirinkti sumaniosios specializacijos kryptį, kurią atitinka ikiprekybinis pirkimas.</i> <i>Perkančioji organizacija gali pasirinkti kelias sumaniosios specializacijos kryptis, jeigu ikiprekybinis pirkimas yra tarpdisciplininio pobūdžio.</i> <i>Jeigu ikiprekybinis pirkimas neatitinka nei vienos iš Sumaniosios specializacijos krypčių, tuomet žymima paskutinė skiltis, kad tai yra netaikoma. Tai nereiškia, kad perkančioji organizacija negali vykdyti ikiprekybinio pirkimo, jeigu jis neatitinka sumaniosios specializacijos. Ji gali vykdyti ikiprekybinį pirkimą ir ne sumaniosios specializacijos kryptyse, tačiau tokiu atveju ES struktūrinių fondų parama pagal priemonę „Ikiprekybiniai pirkimai LT“ negalės būti teikiama.</i>
3.	Ikiprekybinio pirkimo tikslai	<i>Nurodomi aiškūs ikiprekybinio pirkimo tikslai. Tikslai formuluojami atsakant į klausimą „kas bus sukuriamas ikiprekybinio pirkimo metu (kas yra ikiprekybinio pirkimo objektas) kodėl, ir kuo sukurtas ikiprekybinio pirkimo objektas pasižymės?“</i>
4.	Ikiprekybinio pirkimo poreikis (problema ir iššūkiai)	<i>Kokia yra dabartinė situacija, ką ir kaip pakeis ikiprekybinio pirkimo objekto sukūrimas, kodėl reikia tokį objektą sukurti?</i>

5.	Situacija rinkoje, planuojamo sukurti produkto ar jo analogo paieškos rinkoje rezultatai	<i>Apžvelgiami rinkos analizės rezultatai. Rinkos analizės aprašymas yra ypatingai svarbus ekspertinio vertinimo parametras, todėl perkančioji organizacija šią skiltį turi aprašyti išsamiai. Jeigu rinkos analizės atlikimo metu yra randami objektai, panašūs į ikiprekybinio pirkimo metu norimą sukurti objektą, tuomet tokie duomenys turi būti paviešinti (ekspertinio vertinimo metu ekspertai gali tokius atvejus nustatyti), nurodant kodėl tie objektai neatitinka perkančiosios organizacijos poreikių ir pagrįsti kuo ikiprekybinio pirkimo objektas skirsis nuo rinkoje esančių objektų.</i> <i>Rinkos analizė, kaip atskiras dokumentas, papildomai gali būti pridėtas kaip priedas apie tai pažymint šioje skiltyje. Detaliau apie rinkos analizę yra parašyta metodologijos 4 žingsnyje.</i>
6.	Norimos įsigyti mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės plėtros paslaugos trumpos aprašymas	<i>MTEP aprašymą rekomenduotina rengti atsižvelgiant į technologinės plėtros etapus patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 650 „Dėl rekomenduojamos mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros etapų klasifikacijos aprašo patvirtinimo“.</i>
7.	Ikiprekybinio pirkimo rezultato numatomi naudos gavėjai	<i>Nurodyti potencialius naudos gavėjus. Naudos gavėjus galima skaidyti į grupes. Rekomenduojama pateikti paaiškinimą, kokią naudą jie gaus ir kaip ateityje jie naudos ikiprekybinio pirkimo metu sukurtą objektą.</i>
8.	Numatomas (-i) ikiprekybinių pirkimų etapas (-ai), jo (-ų) trukmė	<i>Ikiprekybinį pirkimą sudaro šie iš eilės einantys etapai:</i> <i>I etapas – inovatyviojo produkto koncepcijos sukūrimas ir patvirtinimas;</i> <i>II etapas – inovatyviojo produkto prototipo sukūrimas;</i> <i>III etapas – inovatyviojo produkto bandomosios partijos sukūrimas, kuris gali apimti nekomercinės apimties inovatyviųjų produktų pirkimą.</i> <i>Ikiprekybinis pirkimas gali apimti ikiprekybinio pirkimo: a) I, II ir III etapus, b) II ir III etapus arba c) tik III etapą.</i> <i>Šioje skiltyje reikia nurodyti kiek etapų ikiprekybinis</i>

		pirkimas apims kartu įvardijant ir kiekvieno iš etapų trukmę. Kaip tai įvertinti yra parašyta metodologijos 5 žingsnyje. Šioje skiltyje informaciją galima pateikti laisva forma arba užpildant šią pavyzdinę lentelę: <table><tr><th>Etapas</th><th>Trukmė</th></tr><tr><td>I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)</td><td>x mėn.</td></tr><tr><td>II etapas (prototipo sukūrimas)</td><td>x mėn.</td></tr><tr><td>III etapas (bandomasis diegimas)</td><td>x mėn.</td></tr></table>	Etapas	Trukmė	I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)	x mėn.	II etapas (prototipo sukūrimas)	x mėn.	III etapas (bandomasis diegimas)	x mėn.
Etapas	Trukmė									
I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)	x mėn.									
II etapas (prototipo sukūrimas)	x mėn.									
III etapas (bandomasis diegimas)	x mėn.									
9.	Maksimalus dalyvių skaičius kiekviename etape	Minimalus dalyvių skaičius yra 3 dalyviai – I etape, 2 dalyviai – II etape, 1 dalyvis – III etape. Siekiant užtikrinti konkurenciją rinkoje ir ateityje išvengti vienos įmonės monopolijos minimalus rekomenduotinas dalyvių skaičius yra 4 dalyviai – I etape, 3 dalyviai – II etape ir 2 dalyviai – III etape. Maksimalus dalyvių skaičius kiekviename etape reiškia, tokį didžiausią dalyvių skaičių, kurį perkančioji organizacija finansuos ikiprekybinių pirkimų metu. Tai reiškia, kad finansuoti didesnę nei maksimalų dalyvių skaičių perkančioji organizacija neturės teisės net ir tuomet, jeigu atitinkamų ikiprekybinių pirkimų etapų rezultatai bus labai geri. Šioje skiltyje informaciją galima pateikti laisva forma arba užpildant šią pavyzdinę lentelę: <table><tr><th>Etapas</th><th>Maksimalus finansuojamų dalyvių skaičius</th></tr><tr><td>I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)</td><td>4</td></tr><tr><td>II etapas (prototipo sukūrimas)</td><td>3</td></tr></table>	Etapas	Maksimalus finansuojamų dalyvių skaičius	I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)	4	II etapas (prototipo sukūrimas)	3		
Etapas	Maksimalus finansuojamų dalyvių skaičius									
I etapas (konceptijos sukūrimas ir patvirtinimas)	4									
II etapas (prototipo sukūrimas)	3									

		III etapas (bandomasis diegimas)	2										
10.	Ikiprekybinio pirkimo biudžetas, nurodant kiekvieno ikiprekybinio pirkimo etapo veiklai finansuoti (mokėti dalyviams) numatomas skirti lėšas	Nurodomas išskaidytas ikiprekybinio pirkimo biudžetas pagal ikiprekybinio pirkimo etapus. Kaip nustatyti preliminarų ikiprekybinio pirkimo biudžetą yra aprašyta metodologijos 5 žingsnyje. Šioje skiltyje informaciją galima pateikti laisva forma arba užpildant šią pavyzdinę lentelę: <table><tr><td></td><td>I etapas</td><td>II etapas</td><td>III etapas</td><td>Iš viso</td></tr><tr><td>Biudžetas, Eur</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td><td></td></tr></table>			I etapas	II etapas	III etapas	Iš viso	Biudžetas, Eur	x	x	x	
	I etapas	II etapas	III etapas	Iš viso									
Biudžetas, Eur	x	x	x										
11.	Maksimali kaina vienam dalyviui kiekviename ikiprekybinio pirkimo etape	Kiekvieno ikiprekybinio pirkimo etapo kainą reikia padalinti iš maksimalaus dalyvių skaičiaus. Šioje skiltyje informaciją galima pateikti laisva forma arba užpildant šią pavyzdinę lentelę: <table><tr><td></td><td>I etapas</td><td>II etapas</td><td>III etapas</td></tr><tr><td>Biudžetas vienam dalyviui, Eur</td><td>x</td><td>x</td><td>x</td></tr></table> Atkreiptinas dėmesys, kad perkančioji organizacija negalės dalyviui kompensuoti daugiau išlaidų nei numatyta. Jeigu ikiprekybinio pirkimo atitinkamo etapo vykdymui dalyviui reikės daugiau pinigų nei jam numatyta skirti, tuomet likusių pinigų dalį dalyvis turės prisidėti savo lėšomis.			I etapas	II etapas	III etapas	Biudžetas vienam dalyviui, Eur	x	x	x		
	I etapas	II etapas	III etapas										
Biudžetas vienam dalyviui, Eur	x	x	x										
12.	Numatomi ikiprekybinio pirkimo finansavimo šaltiniai ir ikiprekybinio pirkimo biudžeto dalis, kurią sudaro kiekvienas šaltinis, atskirais ikiprekybinio pirkimo etapais	Ikiprekybiniai pirkimai gali būti finansuojami iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybės biudžeto, Europos Sąjungos fondų ir (ar) programų lėšų, kitų perkančiosios organizacijos teisėtai gautų viešųjų ar privačių lėšų. Jeigu yra keli finansavimo šaltiniai, tuomet apie tai taip pat privaloma nurodyti atskirai išskiriant lėšas pagal finansavimo šaltinius. Šioje skiltyje informaciją galima pateikti laisva forma arba užpildant šią pavyzdinę lentelę:											

		<i>Etapai</i>	<i>Perkančiosios organizacijos lėšos (Eur)</i>	<i>ES struktūrinių fondų lėšos (Eur)</i>	<i>Viso (Eur)</i>
		<i>I</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
		<i>II</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
		<i>III</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

Ikiprekybinio pirkimo objekto formos skilčių aprašymo ir techninės specifikacijos išsamumas priklauso nuo kiekvieno ikiprekybinio pirkimo objekto specifikos ir ją pildančio asmens rašymo stiliaus. Todėl rekomenduojame šią formą pildyti kiek galima išsamiau, kad būtų aiškiai atsakyta į kiekvieną šioje skiltyje pateiktą klausimą, o techninė specifikacija visiškai atskleistų ketinamo įsigyti objekto savybes.

Techninė specifikacija nors ir yra teikiama MITA ekspertiniam vertinimui, tačiau visų pirma, tai yra tas dokumentas, kuriame yra pateikiamas užsakymas dalyviams, ką perkančioji organizacija nori įsigyti. Todėl techninėje specifikacijoje yra ypač svarbu tiksliai ir išsamiai aprašyti savo viziją dėl kuriamo produkto savybių, MTEP darbų reikalavimus kiekvienam ikiprekybinių pirkimų etapui, kadangi neįrašius į techninę specifikaciją, vėliau to reikalauti iš dalyvių bus įmanoma tik tokia nuostata įtvirtinus ikiprekybinio pirkimo vykdymo sutartyje ir tik esant ikiprekybinio pirkimo dalyvių sutikimui. Perkančiosios organizacijos MTEP paslaugas turi aprašyti ir Pirkimo objekto aprašymo formoje. MTEP paslaugų aprašymas techninėje specifikacijoje nuo pirkimo objekto aprašymo formoje prašomų aprašyti MTEP paslaugų skiriasi savo apimtimi ir adresatu. Pirkimo objekto aprašymo formoje MTEP paslaugos turi būti aprašomos glausčiau lyginant su jų aprašymu techninėje specifikacijoje. Pirkimo objekto aprašymas yra skirtas ekspertams, techninės specifikacijos – ekspertams, vertinantiems, ar tai yra ikiprekybinis pirkimas, potencialiems ikiprekybinio pirkimo dalyviams, ikiprekybinio pirkimo dalyviams, ikiprekybinio pirkimo komisijai ir ekspertams, vertinantiems kiekvieno ikiprekybinio pirkimo rezultatus. Todėl pirkimo objekto aprašymo formoje MTEP paslaugas reikia aprašyti taip, kad ekspertai įsitikintų, jog to objekto sukūrimui yra reikalinga MTEP, nes ikiprekybinis pirkimas yra tik tuo atveju, jeigu norimo įsigyti objekto sukūrimui yra reikalinga MTEP. Tuo tarpu techninėje specifikacijoje reikalavimus MTEP reikia aprašyti kiek galima išsamiau, ir kiek tai yra reikalinga objekto pagal perkančiosios organizacijos viziją sukūrimui, kadangi techninė specifikacija taps pagrindiniu dokumentu, kurio pagrindu perkančiosios organizacijos pageidaujamas objektas bus kuriamas. Techninė specifikacija bus dokumentas, kuriuo

remiantis bus atliekamas kiekvieno iš ikiprekybinio pirkimo etapų dalyvių rezultatų vertinimas. Todėl techninėje specifikacijoje MTEP turi būti aprašytas orientuojantis ne tik į tai, ką dalyviai turi atlikti, bet ir kokius rezultatus gauti. Tačiau techninė specifikacija neturi tapti koncepcija, ji turi išlikti perkančiosios organizacijos užsakymu, kurio pagrindu dalyviai pateiktų savąsias to užsakymo realizavimo ir pirkimo objekto sukūrimo versijas.

Parengtas pirkimo objekto aprašymas, techninė specifikacija ir lydraštis ekspertiniam vertinimui teikiami el. paštu ikiprekybiniai@mita.lt arba registruotu laišku adresu A. Goštauto g. 12-219, LT-01108 Vilnius, kiekvieno mėnesio penktą darbo dieną, išskyrus atvejus kai MITA direktorius nustato ir kitą dokumentų pateikimo datą, kuri yra skelbiama tinklapyje www.mita.lt ties „Inovacijos“ skilties poskiltyje „Ikiprekybiniai pirkimai“. Ikiprekybinių pirkimų dokumentų vertinimą atlieka ne MITA darbuotojai, o ne mažiau nei 5 išoriniai ekspertai. Apie ekspertinio vertinimo rezultatus perkančiosios organizacijos informuojamos per 30 dienų nuo dokumentų vertinimui pateikimo. **Ikiprekybinį pirkimą perkančioji organizacija gali vykdyti tik gavusi teigiamą MITA ekspertinio vertinimo išvadą.**

Tuo atveju, kai ikiprekybinis pirkimas yra didelės vertės, t. y. jo biudžetas viršija 1 milijoną eurų, gavusi teigiamą MITA ekspertinio vertinimo išvadą, perkančioji organizacija privalo Lietuvos Respublikos Vyriausybės komisijai – **Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų strateginei tarybai** – teikti prašymą pritarti šio didelės vertės ikiprekybinio pirkimo vykdymui.

7 žingsnis: pirkimo sąlygų rengimas ir paskelbimas.

Gavusi teigiamą MITA išvadą, (jeigu taikoma – Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų strateginei tarybos pritarimą) ir, jeigu finansuojama ES struktūrinių fondų lėšomis, įvykdžiusi su tuo susijusius reikalavimus, perkančioji organizacija privalo:

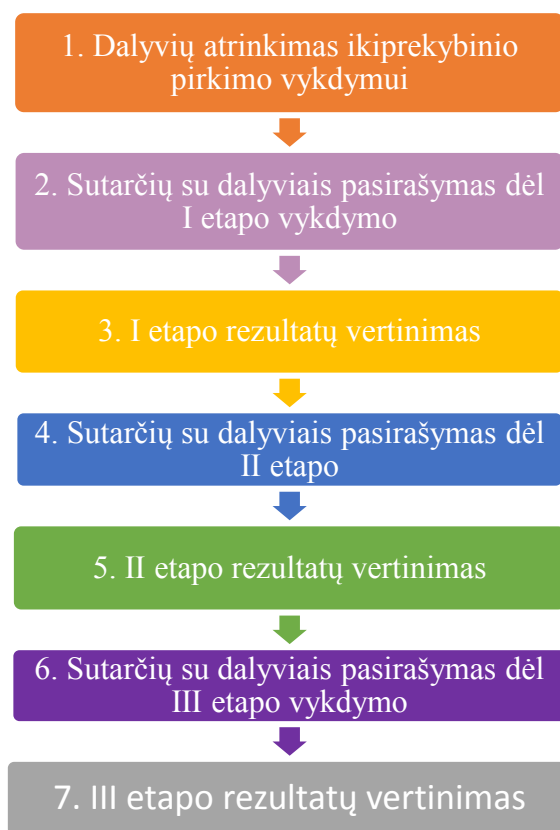
1) sudaryti ikiprekybinio pirkimo komisiją. Ikiprekybinio pirkimo komisiją privalo sudaryti perkančiosios organizacijos atstovai ir bent vienas MITA atstovas. Ikiprekybinio pirkimo komisijos nariais turėtų būti tie patys asmenys, kurie buvo įtraukti į ikiprekybinių pirkimų organizavimą arba bent dalis jų.

2) parengti ir savo bei MITA tinklapiuose paskelbti ikiprekybinio pirkimo sąlygas. Pavyzdinis ikiprekybinio pirkimo sąlygų ir jų priedų variantas yra pridedamas prie šios metodologijos (priedas Nr. 1). Kadangi ikiprekybinių pirkimų esmė yra inovacijų kūrimas, todėl Europos Komisija rekomenduoja ikiprekybinio pirkimo dalyviams leisti teikti ir alternatyvius pasiūlymus¹⁴.

¹⁴ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p. 99.

Informacija apie ikiprekybinį pirkimą gali būti skelbiama ir kituose šaltiniuose. MITA yra pasirašiusi neatlygintinų paslaugų sutartį dėl neatlygintino informacijos apie ikiprekybinius pirkimus talpinimo Deal Link svetainėje www.deallink.biz. Patalpinus informaciją šioje svetainėje, ji yra automatiškai siunčiama visoms susijusiam sektoriuje Lietuvoje veikiančioms įmonėms. Tai padidina informacijos apie ikiprekybinius pirkimus sklaidą tarp potencialių ikiprekybinio pirkimo dalyvių. ES portalas TED (angl. Tenders Electronic Daily) <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do> suteikia galimybę apie inovatyvųjį pirkimą paskelbti ES lygiu ir atitinkamai sulaukti ne tik nacionalinių, bet ir kitų ES valstybių narių įmonių pasiūlymų.

IKIPREKYBINIŲ PIRKIMŲ VYKDYMO ŽINGSNIAI

1 žingsnis „Dalyvių atrinkimas ikiprekybinio pirkimo vykdymui“

3, 5, 6 žingsnis „I, II arba III ikiprekybinio pirkimo etapo rezultatų vertinimas“

Teikdama ikiprekybinio pirkimo objekto aprašymą MITA ekspertiniam vertinimui, perkančioji organizacija privalo nurodyti maksimalų kiekviename ikiprekybinio pirkimo etape finansuotiną dalyvių skaičių. Tai reiškia, kad vykdydama ikiprekybinį pirkimą perkančioji organizacija gali

finansuoti mažiau dalyvių, nei nurodyta ikiprekybinio pirkimo objekto aprašyme, bet negali finansuoti daugiau. Tačiau vykdyti ikiprekybinį pirkimą gali norėti daugiau dalyvių nei perkančioji organizacija yra nusimačiusi finansuoti. Pavyzdžiui, perkančioji organizacija gali būti numačiusi, kad I ikiprekybinio pirkimo etape dalyvaus 3 dalyviai, o dalyvauti gali norėti 10 dalyvių. Todėl dar iki pradedant vykdyti ikiprekybinį pirkimą norintys jame dalyvauti dalyviai turi būti atrenkami pagal perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose nurodytus kriterijus. Kadangi ikiprekybinių pirkimų atveju mažiausios kainos kriterijus negali būti taikomas, todėl dalyviai privalo būti atrenkami vadovaujantis didžiausios vertės už mažiausią kainą nustatymo metodu. Kriterijai, kuriais remiantis dalyviai atrenkami ikiprekybinių pirkimų vykdymui, gali būti tiek kvalifikaciniai, tiek vertinamieji. Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos apraše yra įtvirtinti privalomi kvalifikaciniai ikiprekybinio pirkimo dalyvių reikalavimai.

Šalia Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos apraše įtvirtintų privalomų kvalifikacinių reikalavimų, perkančioji organizacija gali nusimatyti papildomus. Svarbu yra išlaikyti balansą ir nenustatyti pernelyg griežtų kvalifikacinių reikalavimų, nes tokiu atveju gali būti užkertamas kelias smulkiojo ir vidutinio verslo atstovams dalyvauti konkurse arba susidaryti situacija, kuomet nei vienas arba tik vienas dalyvis pateikia pasiūlymus dalyvauti ikiprekybiniame pirkime. Papildomais kvalifikaciniais reikalavimais gali būti reikalavimai, susiję su:

1) dalyvio inovatyvumu – pavyzdžiui, kad dalyvis (įmonė) būtų vykdęs bent vieną MTEP projektą atitinkamoje srityje, kad jo darbuotojai turėtų atitinkamą mokslinę kvalifikaciją ir patirtį, kad būtų įdiegta atitinkama kokybės valdymo sistema ir kt.;

2) leidimais verstis tam tikra veikla – pavyzdžiui, įmonė turi turėti atitinkamą licenciją ar leidimą, kuris yra būtinas ikiprekybinio pirkimo objekto kūrimui;

3) apyvartos reikalavimais – pavyzdžiui, jeigu bus vykdomas didelės vertės ikiprekybinis pirkimas, galima nustatyti, kad dalyvio apyvarta per paskutinius trejus finansinius metus būtų tokios vertės, kokia suma bus sumokama vienam dalyviui per visus tris ikiprekybinių pirkimų vykdymo etapus ir pan.;

4) ir kt.

Europos Komisija rekomenduoja vengti reikalavimų, susijusių su dalyvio finansiniais pajėgumais ir orientotis į reikalavimus, parodančius dalyvio inovatyvumą ir pajėgumą vykdyti MTEP¹⁵. Dalyvio pajėgumą inovatyvumą ir pajėgumą vykdyti MTEP galime prašyti pagrįsti tiek per kvalifikacinius reikalavimus (žiūrėti 1 papunktį), tiek per vertinamąjį pasiūlymą dalyvauti ikiprekybiniame pirkime. Pavyzdiniame pirkimo sąlygų priede esančioje lentelėje yra nurodyta, ką

¹⁵ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p. 93.

potencialūs ikiprekybinio pirkimo dalyviai turi pateikti perkančiajai organizacijai jo pasiūlymo vertinimui. Tarp reikalavimų yra ir dalyvio pajėgumų (žmogiškųjų, įrenginių, laboratorinių, medžiagų ir pan.) vykdyti kiekvieną ikiprekybinio pirkimo etapą aprašymas ir pagrindimas bei dalyvio organizacinės struktūros ir finansinės galimybių valdyti, organizuoti ikiprekybinio pirkimo vykdymą ir komercializuoti ikiprekybinio pirkimo rezultatą aprašymas. Šie du vertinamieji parametrai kartu su kvalifikaciniais reikalavimais gali būti vieninteliai pasiūlymo vertinamieji parametrai atrenkant dalyvius pirmojo ikiprekybinio pirkimo vykdymui, o kiti vertinimo parametrai (pvz., inovatyvumas, efektyvumas, komercializavimo potencialas, kaina) gali būti taikomi pirmojo, antrojo ir trečiojo etapų rezultatų vertinimui, tačiau netaikomi pasiūlymų dalyvauti ikiprekybiniame pirkime vertinimui. Tačiau be jau minėtų dviejų vertinimo parametrų perkančioji organizacija gali prašyti dalyvių pateikti ir ikiprekybinio pirkimo objekto kūrimo koncepciją bei ikiprekybinio pirkimo objekto atitikimo techninės specifikacijos nuostatomis pagrindimą ar kt. Tokiu atveju, dalyvių pasiūlymų vertinami ne tik pagal du aukščiau minėtus parametrus, jeigu jie pasirenkami vertinimui, bet ir pagal kitus parametrus, kurie yra svarbūs perkančiajai organizacijai: pvz., inovatyvumo, efektyvumo, komercializavimo potencialo, kainos ir (arba) kitus kiekvienam pirkimo objektui individualius vertinimo parametrus.

Perkančioji organizacija pirkimo sąlygose gali numatyti:

1. skirtingus vertinimo parametrus dalyvių pasiūlymų ir ikiprekybinio pirkimo rezultatų vertinimui;
2. skirtingus vertinimo parametrus dalyvių pasiūlymų ir kiekvieno iš ikiprekybinio pirkimo etapų vertinimui;
3. vienodus vertinimo parametrus, tačiau skirtingas vertinimo reikšmes kiekvienam ikiprekybinio pirkimo etapui ir dalyvių pasiūlymų vertinimui (dalyvių pasiūlymų vertinimui gali būti taikomi tiek tokie patys vertinimo kriterijai, tiek skirtingi).

Potencialių ikiprekybinio pirkimo dalyvių pasiūlymai pagal ikiprekybinio pirkimo sąlygose įtvirtintus vertinimo parametrus ir jų lyginamuosius svorius yra vertinami ikiprekybinio pirkimo komisijos, kurią sudaro perkančiosios organizacijos ir MITA atstovai. Ikiprekybinio pirkimo komisija visų pirma patikrina potencialių dalyvių atitiktį kvalifikaciniais reikalavimais. Tik kvalifikacinius reikalavimus atitikusių dalyvių pasiūlymai yra vertinami pagal pirkimo sąlygose įtvirtintus vertinimo parametrus. Jeigu vertinimui pakanka specialiųjų MTEP žinių, tokiu atveju vertinimą gali atlikti tik ikiprekybinio pirkimo komisija. Tačiau paprastai ikiprekybinio pirkimo komisijos nariai neturi reikiamų specifinių žinių, todėl vertinimui turėtų būti pasitelkiami atitinkamų sričių ekspertai. Bet kokių atveju, ekspertiniu vertinimu pagrįstą sprendimą dėl potencialių dalyvių įvertinimo rezultatų priima ikiprekybinio pirkimo komisija, jeigu kitaip nėra numatyta pirkimo sąlygose.

I, II ir III etapo ikiprekybinio pirkimo rezultatai pagal ikiprekybinio pirkimo sąlygose įtvirtintus vertinimo parametrus ir jų lyginamuosius svorius yra vertinami ikiprekybinio pirkimo komisijos, kurią sudaro perkančiosios organizacijos ir MITA atstovai. Jeigu vertinimui pakanka specialiųjų MTEP žinių, tokiu atveju vertinimą gali atlikti tik ikiprekybinio pirkimo komisija. Tačiau paprastai ikiprekybinio pirkimo komisijos nariai neturi reikiama specifinių žinių, todėl vertinimui turėtų būti pasitelkiami atitinkamų sričių ekspertai. Bet koku atveju, ekspertinio vertinimo pagrindu sprendimą dėl potencialių dalyvių įvertinimo rezultatų priima ikiprekybinio pirkimo komisija.

2, 4, 5 žingsniai. „Sutarčių su dalyviais pasirašymas dėl I ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymo / II ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymo / III ikiprekybinio pirkimo etapo vykdymo“.

Su daugiausiai balų surinkusiais dalyviais, geriausiais įvertintais I, II etapų vykdytojais perkančioji organizacija sudaro sutartis atitinkamai dėl ikiprekybinio pirkimo I, II ar III etapo vykdymo. Pavyzdinis sutarties variantas yra šios metodikos priedo pavyzdinių ikiprekybinio pirkimo sąlygų priedas Nr.4.

Priedas Nr. 1 „Pavyzdinės ikiprekybinių pirkimų sąlygos“

PATVIRTINA

Ikiprekybinio pirkimo komisijos, sudarytos

[perkančiosios organizacijos pavadinimas]

201 [...] m. d. įsakymu Nr. [...],

201 [...] m. d. protokolu Nr. [...]

**[IKIPREKYBINIO PIRKIMO PAVADINIMAS]
IKIPREKYBINIO PIRKIMO SĄLYGOS**

Perkančioji organizacija:

[perkančiosios organizacijos pavadinimas]

Kontaktinis asmuo:

[nurodyti]

TURINYS

I SKYRIUS. BENDRO POBŪDŽIO INFORMACIJA

II SKYRIUS. IKIPREKYBINIO PIRKIMO OBJEKTAS

III SKYRIUS. IKIPREKYBINIO PIRKIMO ETAPAI, TRUKMĖ IR BIUDŽETAS

IV SKYRIUS. IKIPREKYBINIO PIRKIMO PROCEDŪROS IR TERMINAI

V SKYRIUS. PASIŪLYMŲ RENGIMO IR PATEIKIMO REIKALAVIMAI

VI SKYRIUS. REIKALAVIMAI DALYVIAMS

VII SKYRIUS. PASIŪLYMŲ VERTINIMAS IR DALYVIŲ SARAŠO SUDARYMAS

VIII SKYRIUS. IKIPREKYBINIO PIRKIMO ĮGYVENDINIMAS

IX SKYRIUS. IKIPREKYBINIO PIRKIMO SUTARTYS

X SKYRIUS. INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ IR KONFIDENCIALIOS INFORMACIJOS APSAUGA

XI SKYRIUS. SKUNDŲ PATEIKIMAS IR NAGRINĖJIMAS

XII SKYRIUS. PRIEDAI

I SKYRIUS BENDRO POBŪDŽIO INFORMACIJA

Teisinė informacija	Ikiprekybinis pirkimas vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 10 straipsnio 2 dalies 7 punktu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 709 patvirtintu Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašu (toliau – Aprašas) ir šiomis ikiprekybinio pirkimo sąlygomis (toliau – Sąlygos).
Pagrindinės sąvokos	Dalyvis – juridinis asmuo ar tokių asmenų grupė, kita organizacija ar jos padalinys, pateikęs pasiūlymą dalyvauti ikiprekybiniame pirkime. Ikiprekybinis pirkimas – mokslinių tyrimų ir (arba) eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) paslaugų, išskyrus tas, iš kurių gauta nauda naudojama tik perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti ir už kurias viską sumoka perkančioji organizacija arba kurios laikomos valstybės pagalba, įsigijimas siekiant sukurti inovatyvųjį produktą. Koordinuojančioji organizacija – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra. [...]
Ikiprekybinio pirkimo principai	Ikiprekybinis pirkimas atliekamas laikantis inovatyvumo, konkurencingumo, rizikos ir naudos pasidalijimo ir vertės už pinigus principų.

II SKYRIUS IKIPREKYBINIO PIRKIMO OBJEKTAS

Ikiprekybiniu pirkimu siekiama įsigyti [nurodyti] sukūrimo paslaugas. Reikalavimai ikiprekybinio pirkimo objektui nustatyti Sąlygų priede Nr. 1 „Techninė specifikacija“.

III SKYRIUS IKIPREKYBINIO PIRKIMO ETAPAI, TRUKMĖ IR BIUDŽETAS

Ikiprekybinio pirkimo etapai, planuojama jų trukmė (kiekvieno iš ikiprekybinio pirkimo etapų) ir maksimalus finansuojamų dalyvių skaičius:	Ikiprekybinio pirkimo procedūrą sudaro 3 etapai. Kiekvienas etapas baigiasi dalyvių konkurencija, kai po kiekvieno etapo dalyvių skaičius mažėja, siekiant atrinkti tuos dalyvius, kurių pateiktas pasiūlymas labiausiai atitinka ikiprekybinio pirkimo techninę specifikaciją. Visų ikiprekybinio pirkimo etapų bendra trukmė – 30 mėn.:		
	Etapas	Trukmė	Maksimalus finansuojamų dalyvių skaičius
	I etapas (konceptijos sukūrimas)	[...]	[...]

II etapas (prototipo sukūrimas)	[...]	[...]
III etapas (bandomoji gamyba)	[...]	[...]

Ikiprekybinio pirkimo biudžetas, nurodant kiekvieno ikiprekybinio pirkimo etapo veiklai finansuoti numatomas skirti lėšas, ir maksimali fiksuota kaina kiekvienam dalyviui kiekviename etape:

Ikiprekybinio pirkimo biudžetas – [...] Eur.

	I etapas (konceptijos sukūrimas)	II etapas (prototipo sukūrimas)	III etapas (bandomosios partijos sukūrimas)
Biudžetas, Eur	[...]	[...]	[...]
Maksimali fiksuota kaina vienam dalyviui, Eur	[...]	[...]	[...]

Numatomi ikiprekybinio pirkimo finansavimo šaltiniai ir ikiprekybinio pirkimo biudžeto dalis, kurių sudaro kiekvienas šaltinis:

Etapai	Perkančiosios organizacijos lėšos, Eur	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros kofinansavimo lėšos, Eur
I	[...]	[...]
II	[...]	[...]
III	[...]	[...]

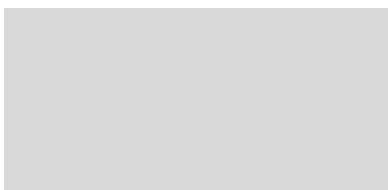
IV SKYRIUS IKIKPREKYBINIO PIRKIMO PROCEDŪROS IR TERMINAI

Pirkimo informacijos teikimo tvarka:

Informacija apie šį ikiprekybinį pirkimą (ikiprekybinio pirkimo sąlygos, pasiūlymų pateikimo terminas, informacija apie ikiprekybinio pirkimo procedūros eigą, atsakymai dalyviams, nustatytus kiekvieno ikiprekybinio pirkimo laimėtojus ir kt.) viešai skelbiama perkančiosios organizacijos interneto svetainėje ([...]) ir Mokslo inovacijų ir technologijų agentūros interneto svetainėje (www.mita.lt).

Pirkimo dokumentų patikslinimas:

Perkančioji organizacija ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki nustatyto pasiūlymų pateikimo termino pabaigos turi teisę patikslinti

ikiprekybinio pirkimo dokumentus. Ikiprekybinio pirkimo dokumentų patikslinimai skelbiami tokia pat forma ir ten pat, kur paskelbta pirmoji ikiprekybinio pirkimo dokumentų redakcija, taip pat ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki nustatyto pasiūlymų pateikimo termino pabaigos atskirai raštu informuojami dalyviai.

Pirkimo dokumentų patikslinimas dalyvių iniciatyva:

Dalyviai ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos turi teisę prašyti perkančiosios organizacijos paaiškinti ikiprekybinio pirkimo dokumentus, taip pat papildomos su ikiprekybiniu pirkimu susijusios informacijos. Pirkimo komisija privalo ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo rašytinių prašymų gavimo, laikydamasi ikiprekybinio pirkimo dokumentuose paskelbtos informacijos teikimo tvarkos, bet ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo rašytinių prašymų gavimo pateikti teikėjams atsakymus į prašymus. Perkančioji organizacija atsakymus į dalyvių prašymus skelbia viešai, bet nenurodo, iš ko gavo prašymą teikti paaiškinimą. Atsakymai dėl ikiprekybinio pirkimo dokumentų ir papildoma informacija turi būti skelbiami tokia pat forma ir ten pat, kur paskelbti ikiprekybinio pirkimo dokumentai.

Ikiprekybinio pirkimo dokumentų viešas aptarimas:

Perkančioji organizacija savo iniciatyva ne vėliau kaip likus 14 darbo dienų iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos gali rengti ikiprekybinio pirkimo dokumentų viešą aptarimą, apie tai paskelbdama tokia pat forma ir ten pat, kur paskelbti ikiprekybinio pirkimo dokumentai.

Jeigu perkančioji organizacija rengia susitikimą su dalyviais, ji surašo šio susitikimo protokolą. Protokole fiksuojami visi šio susitikimo metu pateikti klausimai dėl pirkimo dokumentų ir atsakymai į juos. Protokolas skelbiamas viešai perkančiosios organizacijos interneto svetainėje ([...]) ir Mokslo inovacijų ir technologijų agentūros interneto svetainėje (www.mita.lt).

V SKYRIUS PASIŪLYMŲ RENGIMO IR PATEIKIMO REIKALAVIMAI

Pasiūlymų pateikimo terminas:

I etapui – iki 20[...] **m.** [...] **d.** [...] **val.** [...] **min.** Dalyviai apie pasiūlymų pateikimo termino nukėlimą informuojami el. priemonėmis (el. paštu) ir papildomai skelbiama perkančiosios organizacijos interneto svetainėje, adresu: [...] ir koordinuojančios organizacijos interneto svetainėje adresu www.mita.lt.

Kitų etapų pasiūlymų terminai nustatomi po I etapo rezultatų įvertinimo. Apie juos dalyviai informuojami el. priemonėmis (el. paštu) ir papildomai skelbiama perkančiosios organizacijos interneto svetainėje, adresu [...] ir Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros interneto svetainėje adresu www.mita.lt.

Pasiūlymų pateikimo būdas:

Dalyviai savo pasiūlymus, pasirašytus elektroniniu parašu, gali pateikti tik el. paštu, adresu [...]. Pasiūlymai, pateikti popierine forma arba ne perkančiosios organizacijos nurodytomis el. priemonėmis,

	bus atmesti kaip neatitinkantys ikiprekybinio pirkimo dokumentų reikalavimų.
Dalyvio pasiūlymą sudaro:	1) užpildyta pasiūlymo forma (ikiprekybinio pirkimo sąlygų priedas Nr. 2); 2) dalyvio kvalifikaciją (šiose ikiprekybinio pirkimo sąlygose nustatytus kvalifikacinius reikalavimus) pagrindžiantys dokumentai; 3) siūlomo ikiprekybinio pirkimo objekto atitiktis techninės ikiprekybinio pirkimo objekto specifikacijos sąlygoms; 4) kiti dokumentai, kurių pateikimas yra numatytas šiose ikiprekybinio pirkimo sąlygose (pavyzdžiui, jungtinės veiklos sutartis, jei pasiūlymą teikia ūkio subjektų grupė).
Pasiūlymo kaina:	Pasiūlymuose nurodoma kaina pateikiama eurai. Kaina turi būti išreikšta ir apskaičiuota taip, kaip nurodyta šių ikiprekybinio pirkimo sąlygų priede Nr. 2. Apskaičiuojant kainą, turi būti atsižvelgta į visą ikiprekybinio pirkimo objekto techninėje specifikacijoje nurodytą apimtį, kainos sudėtinės dalis ir pan. Į kainą turi būti įskaityti visi mokesčiai ir visos dalyvio išlaidos. Visiems kiekvieno atitinkamo ikiprekybinio pirkimo etapo dalyviams nustatoma fiksuota kaina, neviršijanti Sąlygose nustatytos vienodos fiksuotos kainos vienam dalyviui atitinkamame etape.
Pasiūlymo kalba:	Pasiūlymas ir kita korespondencija pateikiama lietuvių kalba. Jei atitinkami dokumentai yra išduoti kita kalba, turi būti pateiktas tinkamai patvirtintas vertimas į lietuvių kalbą. Toks vertimas turi būti patvirtintas dalyvio ar jo įgalioto asmens parašu arba būtų patvirtintas vertėjo parašu ir vertimo biuro antspaudu.
Kiti reikalavimai:	Visi dokumentai (pasiūlymo forma, dokumentai, patvirtinantys dalyvių kvalifikacijos atitiktį ikiprekybinio pirkimo sąlygose nustatytiems kvalifikacijos reikalavimams, kiti pasiūlyme pateikiami dokumentai) turi būti pateikti elektroniniu būdu užšifruotame dokumentų aplanke (užšifruotas aplankas turi būti ZIP formato). Instrukcija, kaip užšifruoti dokumentą galima rasti adresu: http://vpt.lrv.lt/uploads/vpt/documents/files/uzsifravimo_instrukcija.pdf. Pateikiami dokumentai ar skaitmeninės dokumentų kopijos turi būti prieinami naudojant nediskriminuojančius, visuotinai prieinamus duomenų failų formatus (pvz., pdf, doc ir kt.), pateikiant atitinkamų dokumentų skaitmenines kopijas ir jas pasirašant parašu (galima ir saugiu elektroniniu parašu). Jei pasiūlymą ir (ar) kitus kartu su pasiūlymu teikiamus dokumentus pasirašo įgaliotas asmuo, dalyvis privalo pateikti įgaliojimo ar kito dokumento, kuriuo pasiūlymą ir (ar) kitus dokumentus pasirašyti asmuo buvo įgaliotas asmuo, skaitmeninę kopiją. Perkančioji organizacija pasilieka sau teisę prašyti dokumentų originalų. Dalyvio pasiūlymo dokumentas turi būti užšifruojamas. Dalyvis, pateikdamas užšifruotą dokumentų aplanką, turi:

	1) iki pasiūlymų pateikimo termino pabaigos (2016 m. xxxx xx d. xx val.) el. paštu [xxx] pateikti pasiūlymą su užšifruotu dokumentų aplanku. 2) iki vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūros (posėdžio) pradžios (2016 m. xxxx xx d. xx val.) el. paštu [xxx] pateikti slaptažodį, su kuriuo perkančioji organizacija galės iššifruoti pateiktą dokumentą. Iki vokų su pasiūlymais atplėšimo procedūros (posėdžio) pradžios dalyviui nepateikus (dėl jo paties kaltės) slaptažodžio arba pateikus neteisingą slaptažodį, kuriuo naudodamasi perkančioji organizacija negalėjo iššifruoti pateiktos informacijos, tiekėjo pasiūlymas atmetamas kaip neatitinkantis pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų.
Pasiūlymo galiojimo terminas:	Pasiūlyme turi būti nurodytas jo galiojimo laikas. Dalyvio pasiūlymas turi galioti ne trumpiau kaip 90 kalendorinių dienų nuo pasiūlymo pateikimo. Jeigu dalyvio pasiūlyme nenurodytas pasiūlymo galiojimo laikas, laikoma, kad pasiūlymas galioja, kaip nurodyta šiuose pirkimo dokumentuose. Perkančioji organizacija turi teisę pratęsti pasiūlymo pateikimo terminą.
Pasiūlymo atšaukimas:	Dalyvis iki galutinio pasiūlymų pateikimo termino turi teisę pakeisti arba atšaukti savo pasiūlymą. Norėdamas atšaukti ar pakeisti pasiūlymą, dalyvis atsiunčia el. paštu raštą (pasirašytą įgalioto asmens), kuriuo informuoja apie atšaukiamą pasiūlymą. Norėdamas vėl pateikti atšauktą ir pakeistą pasiūlymą, dalyvis turi jį pateikti iš naujo.
Ūkio subjektų dalyvavimas pirkime:	Jei šio ikiprekybinio pirkimo procedūrose dalyvauja ūkio subjektų grupė, ji pateikia jungtinės veiklos sutarties skaitmeninę kopiją. Jungtinės veiklos sutartyje turi būti nurodyti kiekvienos šios sutarties šalies įsipareigojimai vykdant numatomą su perkančiąja organizacija sudaryti pirkimo sutartį, šių įsipareigojimų vertės dalis, išreikšta procentiniu dydžiu, įeinanti į bendrą pirkimo sutarties vertę. Jungtinės veiklos sutartis turi numatyti solidarią visų šios sutarties šalių atsakomybę už prievolių perkančiajai organizacijai nevykdymą. Taip pat jungtinės veiklos sutartyje turi būti numatyta, kuris asmuo atstovauja ūkio subjektų grupei (su kuo perkančioji organizacija turėtų bendrauti pasiūlymo vertinimo metu kylančiais klausimais ir teikti su pasiūlymo įvertinimu susijusią informaciją). Perkančioji organizacija nereikalauja, kad ūkio subjektų grupės pateiktą pasiūlymą pripažinus geriausiu ir perkančiajai organizacijai pasiūlius sudaryti sutartį, ši ūkio subjektų grupė įgautų tam tikrą teisinę formą.
Subtiekėjų dalyvavimas pirkime:	Dalyvis gali pasitelkti subtiekėjus kiekviename etape, tačiau subtiekėjo teikiamų paslaugų dalis negali viršyti 30 % dalyvio teikiamų paslaugų atitinkamame ikiprekybinio pirkimo etape.
Perkančioji organizacija neatsako už nenumatytus atvejus, dėl kurių pasiūlymas nebuvo gautas ar gautas pavėluotai. Pavėluotai gautas pasiūlymas nevertinamas.	

Dalyvis dėl pirkimo objekto gali pateikti tik vieną pasiūlymą individualiai arba kaip ūkio subjektų grupės narys. Jei dalyvis pirkimo objekto pateikia daugiau kaip vieną pasiūlymą arba ūkio subjektų grupės narys dalyvauja teikiant kelis pasiūlymus, visi tokie pasiūlymai bus atmesti.

Alternatyvūs pasiūlymai nepriimami. Dalyviui pateikus alternatyvų pasiūlymą, jo pasiūlymas ir alternatyvus pasiūlymas (alternatyvūs pasiūlymai) bus atmesti. Dalyvis, kuris pasiūlymą pateikė asmeniškai, negali dalyvauti dalyvių grupėje, teikiančioje kitą pasiūlymą. Dalyvis, pateikęs pasiūlymą, negali siūlyti savo pajėgumų kitam dalyviui arba būti dalyvių grupės, teikiančios kita pasiūlymą tame pačiame pirkime.

VI SKYRIUS REIKALAVIMAI DALYVIAMS

Dalyvis privalo atitikti žemiau nurodytus kvalifikacinius reikalavimus.

Kvalifikacinis reikalavimas	Atitiktį reikalavimui pagrindžiantys dokumentai
1. Nėra įgijęs bankrutuojančios, bankrutavusios, restruktūrizuojamos, likviduojamos įmonės statuso	Teismo, valstybės įmonės Registrų centro ar kitos kompetentingos institucijos dokumentas. Dalyvis nurodytoms aplinkybėms (atitiktį kvalifikaciniams reikalavimams) įrodyti gali pateikti valstybės įmonės Registrų centro Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka išduotą dokumentą, patvirtinantį jungtinius kompetentingų institucijų tvarkomus duomenis. Perkančioji organizacija negali reikalauti dokumentų ir informacijos, kurie perkančiajai organizacijai pagal Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymą neatlygintinai prieinami Lietuvos Respublikos registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose. Jeigu dalyvis negali pateikti pirmiau nurodytų dokumentų, nes atitinkamoje valstybėje tokie dokumentai neišduodami, jis turi paaiškinti, kodėl negali pateikti šių aplinkybių įrodančių dokumentų, ir pateikti laisvos formos dalyvio deklaraciją.
2. Dalyvio vadovas, turintis teisę juridinio asmens vardu sudaryti sandorį, ar buhalteris (buhalteriai), ar kitas (kiti) asmuo (asmenys), turintis (turintys) teisę surašyti ir pasirašyti dalyvio apskaitos dokumentus, neturi teistumo (arba teistumas išnykęs ar panaikintas), dėl dalyvio (juridinio asmens) per pastaruosius 5 metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už nusikalstamas veikas nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams, intelektinei ar pramoninei nuosavybei, ekonomikai ir verslo tvarkai, finansų sistemai, valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams	
3. Įvykdęs įsipareigojimus, susijusius su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu pagal valstybės, kurioje jis registruotas, ar valstybės, kurioje yra perkančioji organizacija, reikalavimus; dalyvis laikomas įvykdžiusiu įsipareigojimus, susijusius su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu, jeigu jo neįvykdytų įsipareigojimų suma yra mažesnė kaip 50 (penkiasdešimt) eurų	
4. Dėl dalyvio (juridinio asmens) per pastaruosius vienus metus nebuvo priimtas ir įsiteisėjęs apkaltinamasis teismo nuosprendis už veiką, nustatytą Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 292 ¹ straipsnio 1 dalyje.	
[Perkančioji organizacija gali nustatyti ir kitus finansinio, ekonominio, techninio pobūdžio reikalavimus]	[...]

Dalyvio, pateikusio netikslius ar neišsamius duomenis apie atitiktą aukščiau nurodytiems kvalifikaciniams reikalavimams, ikiprekybinio pirkimo komisija, nepažeisdama ikiprekybinių pirkimų principų, privalo prašyti, kad jis šiuos duomenis per pirkimo komisijos nustatytą protingą laiką patikslintų, papildytų arba paaiškintų.

VII SKYRIUS PASIŪLYMŲ VERTINIMAS IR DALYVIŲ SARAŠO SUDARYMAS

Susipažinimas su pasiūlymais:

Su gautais dalyvių pasiūlymais bus susipažinama ikiprekybinio pirkimo komisijos posėdyje, kuris vyks perkančiojoje organizacijoje (adresu [...]) 20[...] [...] [...] d. [...] val. [...] min. Apie gautus pasiūlymus (pasiūlymo pateikuso dalyvio pavadinimas, kaina) elektroninėmis priemonėmis informuojami visi pasiūlymus pateikę dalyviai Pasiūlymų nagrinėjimo, vertinimo procedūras atlieka ikiprekybinio pirkimo komisija, dalyviams ar jų įgaliotiems atstovams nedalyvaujant.

Pasiūlymų vertinimo tvarka:

Dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo tvarka numatyta šių ikiprekybinio pirkimo sąlygų priede Nr. 3 „Pasiūlymo vertinimo tvarka“.

Pasiūlymų atmetimas:

Pasiūlymas atmetamas, jeigu:

- 1) neatitinka ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų (pasiūlymas nepasirašytas pirkimo dokumentuose nurodytu būdu, dalyvis neatitinka kvalifikacinių reikalavimų, pasiūlymas neatitiko perkamų paslaugų teikimo sąlygų ir reikalavimų, nustatytų techninėje specifikacijoje ir pan.);
- 2) dalyvis Pirkimo komisijos prašymu per nurodytą terminą nepatikslinka arba nepapildo pateiktų netikslių ar neišsamių duomenų apie savo kvalifikaciją;
- 3) dalyvis apie nustatytų reikalavimų atitiktį yra pateikęs melagingą informaciją, kurią pirkimo komisija įrodo bet kuriomis teisėtomis priemonėmis;
- 4) dalyvis pateikia daugiau kaip vieną pasiūlymą pirkimo objektui arba ūkio subjektų grupės narys dalyvauja teikiant kelis pasiūlymus dėl pirkimo objekto;
- 5) pasiūlymas pateiktas pasibaigus pasiūlymų pateikimo terminui.

Ikiprekybinio pirkimo dalyvių sąrašo sudarymas:

Ikiprekybinio pirkimo komisija įvertina gautus dalyvių pasiūlymus, pagal vertinant suteiktą balų skaičių sudaro ikiprekybinio pirkimo dalyvių sąrašą atitinkamam ikiprekybinio pirkimo etapui ir ne vėliau kaip per 3 darbo dienas šį sąrašą išsiunčia visiems ikiprekybinio pirkimo dalyviams. Toks sąrašas skelbiamas ir perkančiosios organizacijos interneto svetainėje adresu [...] ir Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros interneto svetainėje adresu www.mita.lt.

Ikiprekybinio pirkimo laimėtojų nustatymas:

Laimėtojais, įgyvendinsiančiais atitinkamą ikiprekybinio pirkimo etapą, pripažįstami dalyviai, kurių pasiūlymai pagal nustatytą eilę patenka į šiuose ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nustatytą

maksimalų finansuojamų dalyvių skaičių (žr. aukščiau nurodytą maksimalų finansuojamų dalyvių skaičių).

VIII SKYRIUS IKIPREKYBINIO PIRKIMO ĮGYVENDINIMAS

Laimėtojų nustatymas:

Laimėtojais pripažįstami dalyviai, kurių pasiūlymai dėl viso ikiprekybinio pirkimo (visų etapų, antrojo ir trečiojo etapų arba tik trečiojo etapo) pripažinti geriausiais.

Didžiausias galimų
laimėtojų skaičius:

I etape: [...] laimėtojai;
II etape: [...] laimėtojai;
III etape: [...] laimėtojas(i).

Ikiprekybinio pirkimo
etapai:

Šį ikiprekybinį pirkimą sudaro 3 etapai. Ikiprekybinio pirkimo etapas pradedamas nuo sutarties su dalyviu sudarymo. Kiekvieno etapo pabaigoje dalyvių pateikti rezultatai vertinami šiose ikiprekybinio pirkimo sąlygose nustatyta tvarka (priedas Nr. 3). Remdamasi vertinimais, ikiprekybinio pirkimo komisija sudaro vertinimų eilę ir priima sprendimą dėl dalyvių dalyvavimo kitame ikiprekybinio pirkimo etape.

Ikiprekybinio pirkimo
pabaiga:

Ikiprekybinis pirkimas baigiamas, kai:

- 1) pasiekiamas ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nurodytas tikslas ir įvykdomi paskutinio ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nurodyto etapo sutarties įsipareigojimai;
- 2) nutraukiamos ikiprekybinio pirkimo procedūros;
- 3) baigiasi perkančiosios organizacijos pasiūlymo sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartis dėl etapo įgyvendinimo terminas ir ikiprekybinio pirkimo sutartis dėl etapo įgyvendinimo nesudaroma nė su vienu iš dalyvių dėl priežasčių, kurios priklauso nuo dalyvių;
- 4) visi dalyviai iki ikiprekybinio pirkimo sutarties dėl etapo įgyvendinimo sudarymo atsiima pasiūlymus ar atsisako sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį dėl etapo įgyvendinimo;
- 5) iki dalyvių pasiūlymo pateikimo termino pabaigos negaunama nė vieno dalyvio pasiūlymo.

Perkančioji organizacija, gavusi Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros pritarimą, turi teisę pirmajame ar antrajame etape nutraukti ikiprekybinį pirkimą nė vienam iš dalyvių nepasiekus ikiprekybinio pirkimo sutartyje nustatyto rezultato, jeigu toliau vykdyti ikiprekybinį pirkimą netikslinga.

Perkančioji organizacija, gavusi Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūros rašytinį pritarimą, bet kuriuo metu turi teisę nutraukti ikiprekybinio pirkimo procedūrą, jeigu atsiranda aplinkybių, dėl kurių nebus užtikrintas ikiprekybinio pirkimo finansavimas, arba paaiškėja, kad yra aplinkybių, dėl kurių vykdomas ikiprekybinis pirkimas neatitinka ikiprekybinio pirkimo vykdymo principų, nustatytų Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr.

709 „Dėl Ikiprekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 4 punkte.

IX SKYRIUS IKIPREKYBINIO PIRKIMO SUTARTYS

Kvietimas sudaryti sutartis:

Perkančioji organizacija ne vėliau kaip per 14 kalendorinių dienų nuo dalyvių sąrašo pagal vertinant suteiktų balų skaičių paskelbimo kviečiamiems dalyviams pateikia rašytinį pasiūlymą (el. paštu) sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį dėl atitinkamo etapo įgyvendinimo.

Ikiprekybinio pirkimo sutartis:

Ikiprekybinio pirkimo sutarties projektas pateiktas šių sąlygų priede Nr. 4.

Dalyvio atsisakymas sudaryti sutartį:

Jeigu dalyvis, kuriam pasiūlyta sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį, raštu atsisako ją sudaryti, iki perkančiosios organizacijos nurodyto laiko nepasirašo ikiprekybinio pirkimo sutarties arba atsisako sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį pirkimo dokumentuose nustatytais sąlygomis, laikoma, kad jis atsisakė sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį. Tokiu atveju perkančioji organizacija ikiprekybinio pirkimo sutartį siūlo sudaryti dalyviui, kurio pasiūlymas pagal nustatytą pasiūlymų eilę yra pirmas po dalyvio, atsisakiusio sudaryti ikiprekybinio pirkimo sutartį.

Ikiprekybinio pirkimo sutarties įvykdymo užtikrinimas:

Perkančioji organizacija reikalauja, kad III etapo ikiprekybinio pirkimo sutarties įvykdymas būtų užtikrinamas banko garantija arba draudimo bendrovės laidavimu:

1) dalyvis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas po sutarties sudarymo privalo perkančiajai organizacijai pateikti tinkamai įformintą, atitinkančią Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus, banko arba draudimo bendrovės besąlygišką ir neatšaukiamą pirkimo sutarties sąlygų įvykdymo garantiją (laidavimą) paslaugų gavėjui priimtina forma bei visus ją lydinčius dokumentus (originalus) tokiomis sąlygomis:

2) garantas (laiduotojas): bankas arba draudimo bendrovė;

3) garantijos (laidavimo) suma – [suma skaičiais] Eur ([suma žodžiais]);

4) jei perkančioji organizacija pasinaudoja sutarties įvykdymo užtikrinimu, dalyvis, siekdamas toliau vykdyti sutarties įsipareigojimus, privalo ne vėliau kaip per 5 (penkis) darbo dienas pateikti perkančiajai organizacijai naują sutarties sąlygų įvykdymo garantiją (laidavimą), kurios vertė turi būti ne mažesnė kaip 3 punkte nurodyta suma;

5) garantijos (laidavimo) galiojimo terminas – iki visiško sutartinių įsipareigojimų įvykdymo, bet ne trumpiau kaip iki 20[...] m. [...] [...] d.;

6) garantijos (laidavimo) dalykas: bet koks dalyvio prievolių ir (ar) įsipareigojimų pagal sutartį ir jos priedus pažeidimas, dalinis ar visiškai jų nevykdymas ar netinkamas jų vykdymas;

7) garantijos (laidavimo) sumos išmokėjimo sąlygos ir tvarka: per 10 darbo dienų nuo pirmo rašytinio perkančiosios organizacijos pranešimo garantui (laiduotojui) apie dalyvio sutartyje nustatytų prievolių pažeidimą, dalinį ar visišką jų nevykdymą arba netinkamą vykdymą. Garantą (laiduotoją) neturi teisės reikalauti, kad perkančioji organizacija pagrįstų savo reikalavimą. Perkančioji organizacija pranešime garantui (laiduotojui) nurodys, kad garantijos (laidavimo) suma jam priklauso dėl to, kad dalyvis iš dalies ar visiškai neįvykdė pirkimo sutarties sąlygų ar kitaip pažeidė pirkimo sutartį.

X SKYRIUS

INTELEKTINĖ NUOSAVYBĖ IR KONFIDENCIALIOS INFORMACIJOS APSAUGA

Intelektinė nuosavybės teisės:

Intelektinės nuosavybės objektai, kurie sukuriama ar atsiranda dalyviui dalyvaujant ikiprekybiniame pirkime ir (ar) teikiant MTEP paslaugas arba prieš tai, jeigu juos dalyvis naudoja per ikiprekybinį pirkimą ir (ar) teikdamas MTEP paslaugas, priklauso dalyviui. Dalyvis, kuriam priklauso per ikiprekybinį pirkimą sukurti intelektinės nuosavybės objektai, turi suteikti perkančiajai organizacijai neribotą teisę neatlygintinai naudotis tais intelektinės nuosavybės objektais, o trečiosioms šalims – neišimtinę teisę (pavyzdžiui, licenciją rinkos sąlygomis).

Konfidenciali informacija:

Koordinuojančioji ir perkančioji organizacijos privalo:

1) be išankstinio rašytinio dalyvio, su kuriuo nesudaryta ikiprekybinio pirkimo sutartis, sutikimo neatskleisti per ikiprekybinį pirkimą iš tokio dalyvio gautos konfidencialios informacijos tretiesiems asmenims ne mažiau kaip 4 metus nuo šio dalyvio pasiūlymo pateikimo dienos;

2) be išankstinio rašytinio dalyvio, su kuriuo sudaryta ikiprekybinio pirkimo sutartis, sutikimo neatskleisti per ikiprekybinį pirkimą iš tokio dalyvio gautos konfidencialios informacijos tretiesiems asmenims ne mažiau kaip 4 metus nuo paskutinio ikiprekybinio pirkimo sutarties vykdymo rezultatų perdavimo.

XI SKYRIUS

SKUNDŲ PATEIKIMAS IR NAGRINĖJIMAS

Teikėjai, nesutinkantys su perkančiosios organizacijos sprendimais ar veiksmais (neveikimu), susijusiais su ikiprekybinio pirkimo vykdymu, turi teisę per 10 darbo dienų po to, kai gauna perkančiosios organizacijos rašytinį pranešimą apie jos priimtą sprendimą ar sužino apie veiksmus (neveikimą), pateikti Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrai rašytinę pretenziją. Pretenzijos Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūrai pateikimas yra neprivaloma ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka procedūra.

Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra, gavusi dalyvio pretenziją, per 3 darbo dienas raštu pareikalauja perkančiosios organizacijos ne vėliau kaip per 5 darbo dienas pateikti motyvuotus rašytinius paaiškinimus dėl pareikštos pretenzijos. Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra, vadovaudamasi pateikta pretenzija, paaiškinimais ar kitais įrodymais, ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo dalyvio pretenzijos gavimo priima motyvuotą sprendimą dėl pretenzijos patenkinimo arba nepatenkinimo ir išsiunčia jį dalyviui ir perkančiajai organizacijai.

XII SKYRIUS PRIEDAI

Priedas Nr. 1	„Techninė specifikacija“
Priedas Nr. 2	„Pasiūlymo forma“
Priedas Nr. 3	„Pasiūlymų vertinimo tvarka“
Priedas Nr. 4	„Sutarties projektas“
Priedas Nr. 5	[...]

[...] ikiprekybinio pirkimo sąlygų
1 priedas

[...] IKIPREKYBINIO PIRKIMO TECHNINĖ SPECIFIKACIJA

[...] ikiprekybinio pirkimo sąlygų
2 priedas

(dalyvio pavadinimas)

(Juridinio asmens teisinė forma, buveinė, kontaktinė informacija, registro, kuriame kaupiami ir saugomi duomenys apie dalyvį, pavadinimas, juridinio asmens kodas, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo kodas, jei juridinis asmuo yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas)

[perkančiosios organizacijos pavadinimas]

PASIŪLYMAS
[...] IKIPREKYBINIAM PIRKIMUI

20..d.
(Data)

Dalyvio pavadinimas /Jeigu dalyvauja ūkio subjektų grupė, surašomi visi jų pavadinimai/	
Dalyvio adresas /Jeigu dalyvauja ūkio subjektų grupė, surašomi visi dalyvių adresai/	
Už pasiūlymą atsakingo asmens vardas, pavardė, pareigos	
Telefono numeris	
El. pašto adresas	

Siūlomo inovatyviojo produkto koncepcijos koncepcijos aprašymas

--

Pasiūlymo atitiktis techninės ikiprekybinio pirkimo objekto specifikacijos sąlygoms

1. Funkcionalumas
2. Inovatyvumas
3. Įtaka inovacijoms
4. Kokybė
5. Techninės galimybės
6. Komercinės galimybės
7. Finansinės galimybės

Vykdam sutartį pasitelksime šiuos subtiekejus (subteikėjus):

Subtiekejų (subteikėjų) pavadinimas	Paslaugų pavadinimas, apimtys, kurių vykdymui bus pasitelkti subtiekejai (suteikėjai)	Paslaugų dalis procentais, kuri bus perduota subtiekejui (suteikėjui)	Etapas (-ai)

Šiame pasiūlyme yra pateikta ir konfidenciali informacija:

Nurodoma, kokia informacija ir (arba) kurios pasiūlymų dalys yra konfidenciali

Pasiūlymo kaina (*pasirenkamas etapas*):

Etapas	Visa atitinkamo etapo pasiūlymo kaina (išlaidų, kurias dalyvis faktiškai patirs teikdamas MTEP paslaugas, dydis), Eur	Dalyviui tenkanti pasiūlymo kainos dalis, Eur	Fiksuota kaina, Eur	
I				
II				
III				

Pasiūlymo kaina žodžiais (*pasirenkamas etapas*):

I etapas _____ ;
 II etapas _____ ;
 III etapas _____ .

Kartu su pasiūlymu pateikiami šie dokumentai:

Pateiktų dokumentų pavadinimas	Dokumento puslapių skaičius
[Teismo, valstybės įmonės Registrų centro ar kitos kompetentingos institucijos dokumento pavadinimas]	

Pasiūlymas galioja iki _____ *(įrašyti terminą iki kada galioja pasiūlymas)*.

Pateikdami šį pasiūlymą patvirtiname, kad sutinkame su visomis [...] ikiprekybinio pirkimo sąlygomis.

Pasiūlymas pasirašomas elektroniniu parašu

PASIŪLYMŲ VERTINIMO TVARKA

BENDROJI INFORMACIJA

1. Ikiprekybiniam pirkimui pateiktus pasiūlymus nagrinėja ir vertina ikiprekybinio pirkimo komisija ir/ar pasitelkti ekspertai.
2. Pasiūlymas vertinamas trimis etapais:
 - 2.1. Administracinis vertinimas – tikrinama pateiktų dokumentų ir dalyvių kvalifikacijos atitiktis formaliesiems pirkimo sąlygų reikalavimams.
 - 2.2. Kokybės vertinimas – vertinama techninė pasiūlymo dalis, suteikiant balus pagal Vertinimo kriterijus.
 - 2.3. Kainos vertinimas – vertinama pasiūlymo kaina, suteikiant balus pagal Vertinimo kriterijus.
3. Tie patys vertinimo kriterijai bus taikomi visuose etapuose.
4. Perkančiosios organizacijos neatmesti pasiūlymai po administracinio vertinimo vertinami pagal Kokybės ir Kainos vertinimo kriterijus (balai sumuojami). Minimalus privalomų surinkti balų skaičius – xx balai.

VERTINIMO KRITERIJAI

Vertinimo kriterijai / Kriterijaus vertinimai	I etapas		II etapas		III etapas	
	Maksimalus balas	Minimalu s balas	Maksimalus balas	Minimalus balas	Maksimalus balas	Minimalus balas
1. Funkcionalumas	25	10	21	10	20	10
2. Inovatyvumas	1	1	1	1	1	1
3. Įtaka inovacijoms	5	2	5	2	5	2
4. Kokybė	15	8	15	8	15	8
5. Techninės galimybės	20	8	20	12	20	16
6. Komercinės galimybės	20	8	20	12	20	16
7. Finansinės galimybės	9	5	8	5	4	2
8. Kaina	5	-	10	-	15	-

VERTINIMO KRITERIJŲ APRAŠYMAS

Kriterijus	Kriterijaus paaiškinimas
------------	--------------------------

1. Funkcionalumas	Turi būti sąsaja su technine specifikacija
2. Inovatyvumas	Vertinama, kiek siūlomas sprendimas yra inovatyvus lyginant su šiuo metu egzistuojančiais sprendimais ir atitinka ikiprekybinio pirkimo sąlygas.
3. Įtaka inovacijoms	Vertinamos siūlomo sprendimo galimybės išspręsti ateities ir platesnius iššūkius ir daryti įtaką [nurodyti sritį] sričiai stiprinant atitinkamą verslo sektorių arba kuriant naujus verslo sektorius.
4. Kokybė	Vertinami du aspektai: ▪ Valdymo kokybė – sprendimo įgyvendinimo valdymas, įvertinant darbų kalendorinį planą, projekto pokyčių valdymą, žmogiškuosius ir materialinius išteklius, įskaitant techninius pajėgumus. ▪ Rizikos valdymo kokybė – rizikų identifikavimo ir valdymas. Kokios esminės identifikuotos rizikos (techninės, komercinės ar kt.) ir kaip efektyviai jos bus valdomos?
5. Techninės galimybės	Vertinamas siūlomo sprendimo įgyvendinimo techninių galimybių atitikimas techninei specifikacijai ir pagrindinių techninių rizikų valdymo identifikavimas (pavyzdžiui, technologijos kokybė, pagrįstumas, saugumas ir pan.).
6. Komercinės galimybės	Verslo plano ir eksploatacijos analizė: ▪ rinkos nustatymo analizė (verslo plano ir rinkos galimybės, naudos-kokybės analizė, investicijų grąžos analizė); ▪ eksploatacijos išlaidos (jei taikoma, pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės, kylančios iš sukurtų technologijų, apsaugos planas, patentai, licencijos, išlaikymo kaštai, kt.); ▪ viešinimo ir sklaidos patirtis; ▪ verslo plano analizės realumas
7. Finansinės galimybės	Vertinama: ▪ Pasiūlyto sprendimo mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros išlaidų struktūra, paskirstymas tarp skirtingų išlaidų rūšių (pavyzdžiui, lyginamas procentinis paskirstymas tarp išlaidų žmogiškiems ištekliams ir su išlaidomis subtiekejams, arba lyginamas procentinis pasiskirstymas tarp tiesiogiai patiriamų išlaidų su netiesioginėmis išlaidomis). ▪ Pasiūlyti sprendimo finansinio plano aiškumas (jei teikiamas). Aprašant finansines galimybes, turi būti pateikiamos procentinės išraiškos, absoliutūs skaičiai nepateikiami.
8. Kaina	$PK = N \times \text{Mažiausia kaina/Pasiūlyta kaina,}$ kur

	PK – pasiūlymo kainos balas, gautas pagal formulę N – maksimalus galimas gauti balų skaičius Mažiausia kaina – mažiausia dalyvių pasiūlyta kaina Pasiūlyta kaina – vertinamo pasiūlymo dalyvio pasiūlyta kaina I etape maksimalus kainos vertinimo balas yra 5 balai.
--	--

BALŲ REIKŠMĖS

Kriterijus	Balų reikšmės	
	Maksimalus balas: 10	Balo paaiškinimas
1. Funkcionalumas	1	
	2	
	4	
	6	
	8	
	10	
2. Inovatyvumas	0	Pasiūlytas sprendimas nėra inovatyvus.
	1	Pasiūlytas sprendimas yra inovatyvus.
3. Įtaka inovacijoms	1	Pasiūlytas sprendimas neturi potencialo išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.
	2	Pasiūlytas sprendimas turi labai mažą potencialą išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.
	4	Pasiūlytas sprendimas turi ribotą potencialą išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.
	6	Pasiūlytas sprendimas turi potencialą išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.

	8	Pasiūlytas sprendimas turi pakankamą potencialą išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.
	10	Pasiūlytas sprendimas turi labai didelį potencialą išspręsti ikiprekybiniu pirkimu sprendžiamus iššūkius.
4. Kokybė:		
4.1. Valdymo kokybė	1	Pasiūlyme nepateiktas siūlomo sprendimo vystymo planas.
	2	Pasiūlyme minimaliai minimas siūlomo sprendimo vystymo planas.
	4	Pasiūlyme glaustai aprašomas siūlomo sprendimo vystymo planas.
	6	Pasiūlyme pateiktas nepakankamai aiškus sprendimo vystymo planas.
	8	Pasiūlyme pateiktas pakankamai aiškus sprendimo vystymo planas.
	10	Pasiūlyme pateiktas labai aiškus sprendimo vystymo planas.
4.2. Rizikos valdymo kokybė	1	Pasiūlyme neįvardintos rizikos ar jų valdymas.
	2	Pasiūlyme rizikos aprašomos netinkamai.
	4	Pasiūlyme rizikos yra įvardijamos, tačiau nesietinos su pasiūlymu.
	6	Pasiūlyme rizikos yra aiškiai įvardinamos ir jų valdymas yra tinkamas.
	8	Pasiūlyme rizikos yra tinkamai aprašytos bet yra aišku, kad bus gerai valdomos.
	10	Pasiūlyme galimos rizikos yra gerai suprantamos ir bus užtikrinamas atitinkamas jų suvaldymas.
5. Techninės galimybės	1	Nėra pateikta informacija.
	2	Techninės galimybės aprašytos prastai.
	4	Aprašytos techninės galimybės nesisieja su siūlomu sprendimu.

	6	Techninės galimybės yra aprašytos, tačiau kyla abejonių dėl tinkamumo iššūkių išsprendimui.
	8	Techninės galimybės yra aprašytos ir yra tinkamos iššūkių išsprendimui.
	10	Techninės galimybės yra labai gerai aprašytos ir nekelia abejonių dėl tinkamumo iššūkių išsprendimui.
6. Komercinės galimybės	1	Nėra komercinių galimybių požymių.
	2	Yra labai nedideli komercinių galimybių požymiai.
	4	Yra nedideli komercinių galimybių požymiai.
	6	Yra pakankami komercinių galimybių požymiai.
	8	Yra aiškūs komercinių galimybių požymiai.
	10	Yra labai aiškūs komercinių galimybių požymiai.
7. Finansinės galimybės		
7.1.	1	Pasiūlyme nėra MTEP išlaidų analizės požymių.
	2	Yra labai nedideli MTEP išlaidų analizės požymiai.
	4	Yra nedideli MTEP išlaidų analizės požymiai.
	6	Yra pakankami MTEP išlaidų analizės požymiai.
	8	Yra aiškūs MTEP išlaidų analizės požymiai.
	10	Yra labai aiškūs MTEP išlaidų analizės požymiai.
7.2.	1	Pasiūlyme nėra finansinio plano požymių.
	2	Yra labai nedideli finansinio plano požymiai.
	4	Yra nedideli finansinio plano požymiai.
	6	Yra pakankami finansinio plano požymiai.
	8	Yra aiškūs finansinio plano požymiai.
	10	Yra labai aiškūs finansinio plano požymiai.

**[IKIPREKYBINIO PIRKIMO PAVADINIMAS] IKIPREKYBINIO PIRKIMO
[NURODYKITE IKIPREKYBINIO PIRKIMO ETAPĄ] SUTARTIS Nr. _____**

20[...] m. [...] [...] d.
Vilnius

[perkančiosios organizacijos pavadinimas], juridinio asmens kodas [...], buveinės adresas [...], kurios duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, atstovaujama [sutartį pasirašančio asmens pareigos, vardas ir pavardė], veikiančio pagal [nurodykite dokumentą, kuris įgalioja pasirašantį asmenį pasirašyti sutartį] (toliau – **PO**),
ir

[dalyvio pavadinimas], juridinio asmens kodas [...], buveinės adresas [...], kurios duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, atstovaujama direktoriaus [sutartį pasirašančio asmens pareigos, vardas ir pavardė], veikiančio pagal [nurodykite dokumentą, kuris įgalioja pasirašantį asmenį pasirašyti sutartį] (toliau – **Dalyvis**) (toliau kartu vadinami „Šalimis“, o kiekvienas atskirai – „Šalimi“),

sudarė šią ikiprekybinio [nurodykite ikiprekybinio pirkimo objekto pavadinimą] pirkimo [nurodykite ikiprekybinio pirkimo etapą] sutartį (toliau – **Sutartis**) ir susitarė dėl žemiau išvardintų sąlygų.

1. Sutarties dalykas

1.1. Šia Sutartimi Dalyvis įsipareigoja šioje Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis [pasirinkite ikiprekybinio pirkimo etapo objektą: sukurti ir patvirtinti ikiprekybinio [nurodykite ikiprekybinio pirkimo objekto pavadinimą] pirkimo koncepciją / sukurti ikiprekybinio [nurodykite ikiprekybinio pirkimo objekto pavadinimą] pirkimo prototipą / sukurti ikiprekybinio [nurodykite ikiprekybinio pirkimo objekto pavadinimą] pirkimo inovatyviojo produkto bandomąją partiją, apimančią/neapimančią nekomercinės apimties inovatyvių produktų pirkimą(-o)]. (toliau – **Ikiprekybinio pirkimo rezultatas**).

1.2. Šia Sutartimi PO įsipareigoja šioje Sutartyje nustatyta tvarka ir sąlygomis sumokėti Dalyviui už tinkamai ir laiku sukurtą Ikiprekybinio pirkimo rezultatą.

1.3. Ikiprekybinio pirkimo rezultatas ir reikalavimai jo sukūrimui yra numatyti šios Sutarties priede Nr. 1 „Techninė specifikacija“.

2. Sutarties kaina (kainodaros taisyklės) ir mokėjimo sąlygos

2.1. Bendra Ikiprekybinio pirkimo rezultato sukūrimo vertė [nurodykite vertę euraiš skaičiais ir žodžiais] iš kurių Dalyviui tenkanti išlaidų dalis yra [nurodykite vertę euraiš skaičiais ir žodžiais], o PO – tenkanti išlaidų dalis yra [nurodykite vertę euraiš skaičiais ir žodžiais]. Dalyviui už tinkamai ir laiku sukurtą Ikiprekybinio pirkimo rezultatą PO šioje Sutartyje nustatyta tvarka sumoka [nurodykite vertę euraiš skaičiais ir žodžiais] (toliau apibendrintai vadinama – **Kaina**).

2.2. Kaina yra maksimali ir fiksuota.

2.3. Jeigu PO nustato, kad Ikiprekybinio pirkimo rezultatas ar jo techniniai, funkciniai, kiekybės ir kokybės kriterijai neatitinka Sutartyje ir ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų, Dalyviui mokėtina Kaina mažinama proporcingai pasiektiems rezultatams.

2.4. Kainos mažinimas nustatomas bendru rašytiniu Šalių susitarimu. Minėtas susitarimas tarp Šalių privalo būti pasiektas ne vėliau kaip per 15 (penkiolika) darbo dienų, skaičiuojant nuo PO raštiško kreipimosi į Dalyvį informuojant dėl Kainos mažinimo. Šalims nesutarus dėl proporcingai

mažinamos Kainos, PO privalo raštu kreiptis į ikiprekybinius pirkimus koordinuojančią organizaciją ir prašyti pasitarkus ekspertus, nustatyti kokia dalimi Kaina turi būti sumažinta.

2.5. Jeigu Ikiprekybinio pirkimo objektas ar jo techniniai, funkciniai, kiekybės ir kokybės kriterijai neatitinka šioje Sutartyje ir ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nustatytų reikalavimų dėl Dalyvio kaltės, Kaina dalyviui nemokama.

2.6. PO sumoka Dalyviui [xx] proc. Kainos dydžio avansą per [xx] dienas nuo šios Sutarties pasirašymo ir išankstinės PVM sąskaitos – faktūros gavimo dienos, pervesdama į Dalyvio sąskaitą banke, nurodytą Sutartyje.

2.7. Šios Sutarties rezultatą PO iš Dalyvio priima pasirašytinai. Priimdama šios Sutarties rezultatą, PO privalo įsitikinti, kad ikiprekybinio pirkimo objektas, jo techniniai, funkciniai, kiekybės ir kokybės kriterijai atitinka ikiprekybinio pirkimo sutartyje ir ikiprekybinio pirkimo dokumentuose nustatytus reikalavimus ir nepažeistos kitos Sutartyje nustatytos sąlygos. PO sumoka Dalyviui už suteiktas tinkamą ir Sutarties sąlygas atitinkanti Ikiprekybinio pirkimo rezultatą ne vėliau kaip per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo PVM sąskaitos-faktūros gavimo dienos ir nuo Ikiprekybinio pirkimo rezultato priėmimo-perdavimo akto (Sutarties priedas Nr. 2 „Ikiprekybinio pirkimo rezultato priėmimo-perdavimo akto forma“) pasirašymo dienos (nuo vėlesnės iš nurodytų datų).

3. Šalių teisės ir pareigos

3.1. Dalyvis įsipareigoja sukurti Ikiprekybinio pirkimo rezultatą profesionaliai, apdairiai, rūpestingai, vadovaudamasis Sutarties nuostatomis ir teisės aktų reikalavimais ir užtikrinti, kad Ikiprekybinio pirkimo rezultatas atitiks Sutarties priede Nr. 1 „Techninė specifikacija“ nurodytus reikalavimus, bei vykdyti visas savo pareigas, kylančias iš šios Sutarties, pagal Sutartyje nustatytą tvarką, veikti sąžiningai ir vykdant savo įsipareigojimus pagal šią Sutartį bendradarbiauti su PO.

3.2. Dalyvis įsipareigoja sudaryti sąlygas PO bei kitoms kompetentingoms institucijoms, kurioms šią teisę suteikia įstatymai ar kiti teisės aktai, tikrinti Sutarties įgyvendinimą.

3.3. Sutarties vykdymui Dalyvis turi teisę pasitelkti subtiekėją (-us), jeigu savo pasiūlyme Dalyvis nurodo, kad ketina pasitelkti subtiekėją (-us).

3.4. PO įsipareigoja sumokėti šioje Sutartyje numatytą Kainą Sutartyje nustatyta tvarka ir terminais bei vykdyti visas savo pareigas, kylančias iš šios Sutarties, pagal Sutartyje nustatytą tvarką ir veikti sąžiningai, nepažeisti šios Sutarties ir teisės aktų reikalavimų bei vykdant šią Sutartį bendradarbiauti su Dalyviu.

3.5. PO ar jo paskirtas atstovas turi teisę gauti iš Dalyvio visą reikiamą informaciją, susijusią su Ikiprekybinio pirkimo rezultato sukūrimu, susipažinti su dokumentais ar informacija, susijusia su Ikiprekybinio pirkimo rezultatu ir šios Sutarties vykdymu, vykdyti Sutarties vykdymo stebėseną ir patikras vietoje.

4. Patvirtinimai ir garantijos

4.1. Kiekviena iš Šalių pareiškia ir garantuoja kitai Šaliai, kad:

4.1.1. Šalis turi visas teises, įgaliojimus ir patvirtinimus, reikalingus sudaryti ir vykdyti Sutartį;

4.1.2. Šalis atliko visus reikalingus teisinius veiksmus, kad ši Sutartis būtų tinkamai sudaryta ir galiotų, ir turi visas teisės aktais numatytus leidimus, licencijas, darbuotojus, reikalingus Paslaugoms teikti ar gauti;

4.1.3. šios Sutarties sudarymas bei vykdymas nepažeidžia (i) atitinkamos Šalies įstatų, veiklos dokumentų; (ii) jai taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų; (iii) teismo ar kitų valstybės institucijų sprendimų, aktų ar kitų dokumentų, privalomų atitinkamai Šaliai; (iv) atitinkamos Šalies sudarytų sutarčių ar trečiųjų asmenų atžvilgiu priimtų vienašalių įsipareigojimų; (v) atitinkamos Šalies kreditorių teisių.

5. Atsakomybė

5.1. Jei Dalyvis dėl savo kaltės vėluoja sukurti Ikiprekybinio pirkimo rezultatą per Sutartyje nustatytą laikotarpį, PO gali, be raštiško įspėjimo ir neprarasdama teisės į kitas savo teisių gynimo priemones pagal Sutartį, pareikalauti 0,02 proc. dydžio delspinigių nuo Kainos už kiekvieną uždelstą dieną, skaičiuojant nuo Sutartyje Ikiprekybinio pirkimo rezultato sukūrimo laikotarpio pabaigos iki dienos, kai vėluojamas Ikiprekybinio pirkimo rezultatas buvo faktiškai sukurtas ir perduotas. Delspinigiai gali būti išskaičiuojami iš Dalyviui mokėtinės Kainos.

5.2. Neatlikusi mokėjimo nustatytais terminais, PO, Dalyviui pareikalavus, privalo sumokėti 0,02 procento dydžio delspinigius nuo laiku nesumokėtos Kainos sumos už kiekvieną uždelstą dieną.

5.3. Delspinigių sumokėjimas neatleidžia Šalių nuo pareigos vykdyti šioje Sutartyje prisiimtus įsipareigojimus.

5.4. Jei Dalyvis negali laiku ir (ar) tinkamai įvykdyti šioje Sutartyje numatytų įsipareigojimų dėl PO kaltės ir (ar) nuo PO priklausančių aplinkybių ir (ar) dėl bet kokių kitų aplinkybių, nepriklausančių nuo Dalyvio, Dalyviui netaikoma šioje Sutarties dalyje numatyta atsakomybė ir neskaičiuojami delspinigiai.

5.5. Šalis, nevykdanti ar netinkamai vykdanči savo įsipareigojimus pagal Sutartį, privalo atlyginti kitai Šaliai visus dėl to padarytus tiesioginius nuostolius.

5.6. Visais atvejais Sutarties Šalis pagal Sutartį atlygina tik tiesioginius nuostolius, o atlyginamų nuostolių dydis negali viršyti Kainos. Šis atsakomybės ribojamas netaikomas tais atvejais, kai nuostoliai kyla dėl Sutarties Šalies tyčinių veiksmų ar didelio neatsargumo.

5.7. Dalyviui pažeidus Sutartyje numatytus įsipareigojimus (išskyrus Sutarties 2.4 p. numatytą atvejį), PO turi teisę apie tai raštu informuoti Dalyvį ir numatyti protingą terminą pažeidimams pašalinti. Jeigu Dalyvis nepašalina pažeidimų per PO nurodytą terminą, PO turi teisę vienašališkai nutraukti Sutartį ir reikalauti atlyginti dėl pažeidimo patirtus nuostolius.

6. Sutarties galiojimas, keitimas, pasibaigimas ir nutraukimas

6.1. Sutartis įsigalioja pasirašymo dieną. Sutartis galioja iki įsipareigojimų tinkamo visiško įsipareigojimų įvykdymo, bet ne vėliau kaip iki 20[...] m. [...] [...] d.

6.2. Sutarties sąlygos, kol Sutartis galioja, negali būti keičiamos, išskyrus tokias Sutarties sąlygas, kurias pakeitus nebūtų pažeisti ikiprekybinių pirkimų principai. Sutarties pakeitimai įforminami papildomu susitarimu, pasirašomu abiejų Sutarties Šalių.

6.3. Riziką dėl kitų mokesčių ir išlaidų prisiima Dalyvis. Pakitus mokesetinei aplinkai ir atsiradus kitiems mokesčiams ar atsiradus išlaidoms ar dėl bendro kainų lygio pasikeitimo bei paslaugų grupių kainų pokyčių Kaina nebus perskaičiuojama

6.4. Sutartis be joje numatytų nutraukimo atvejų, gali būti nutraukta Lietuvos Respublikos civilinio kodekso ir (ar) kitų teisės aktų nustatyta tvarka ir atvejais.

7. Nenugalimos jėgos aplinkybės

7.1. Šalis nėra laikoma atsakinga už bet kokių įsipareigojimų pagal šią Sutartį neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą, jeigu Šalis įrodo, kad tai įvyko dėl aplinkybių, kurių Šalis negalėjo kontroliuoti ir protingai numatyti, išvengti ar pašalinti jokiais priemonėmis, pavyzdžiui, Vyriausybės sprendimai ir kiti aktai, kurie turėjo poveikį Šalies veiklai, politiniai neramumai, streikai, paskelbti ir nepaskelbti karai, kiti ginkluoti susirėmimai, gaisrai, potvyniai, kitos stichinės nelaimės (toliau – **Nenugalimos jėgos aplinkybės**). Esant nenugalimos jėgos aplinkybėms, Šalys Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka yra atleidžiamos nuo atsakomybės už Sutartyje numatytų įsipareigojimų neįvykdymą ar netinkamą įvykdymą, o įsipareigojimų vykdymo terminas pratęsiamas.

7.2. Šalis, prašanti ją atleisti nuo atsakomybės, privalo pranešti kitai Šaliai raštu apie Nenugalimos jėgos aplinkybes nedelsdama, bet ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo tokių aplinkybių atsiradimo ar paaiškėjimo, pateikdama įrodymus, kad ji ėmėsi visų pagrįstų atsargumo priemonių ir dėjo visas pastangas, jog sumažintų išlaidas ar neigiamas pasekmes, taip pat pranešti galimą

įsipareigojimų įvykdymo terminą. Pranešimo taip pat reikalaujama, kai išnyksta įsipareigojimų nevykdymo pagrindas.

7.3. Pagrindas atleisti Šalį nuo atsakomybės atsiranda nuo Nenugalimos jėgos aplinkybių atsiradimo momento arba, jeigu laiku nebuvo pateiktas pranešimas, nuo pranešimo pateikimo momento. Jeigu Šalis laiku neišsiunčia pranešimo arba neinformuoja, ji privalo atlyginti kitai Šaliai žalą, kurią ši patyrė dėl laiku nepateikto pranešimo arba dėl to, kad nebuvo jokio pranešimo.

7.4. Jei Nenugalimos jėgos aplinkybės trunka ilgiau kaip 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų, bet kuri Šalis turi teisę nutraukti Sutartį įspėdama apie tai kitą šalį prieš ne vėliau kaip prieš 10 (dešimt) kalendorinių dienų iki Sutarties nutraukimo dienos.

8. Sutarties vykdymo užtikrinimas

8.1. Dalyvis ne vėliau kaip per 5 (penkias) darbo dienas nuo Sutarties pasirašymo dienos privalo Sutarties įvykdymo užtikrinimui pateikti Lietuvos Respublikoje ar užsienyje registruoto banko garantiją arba draudimo bendrovės laidavimo raštą, tai kaip tai numatyta ikiprekybinio pirkimo sąlygose. Užtikrinimo vertė turi būti ne mažesnė kaip [nurodykite užtikrinimo sumą eurai skaičiais ir žodžiais]. Sutartis įsigalioja tik Dalyviui pateikus reikalaujamą Sutarties įvykdymo užtikrinimą.

9. Naudojimasis intelektinės nuosavybės teisėmis

9.1. Intelektinės nuosavybės objektai, kurie sukuriama ar atsiranda Dalyviui dalyvaujant ikiprekybiniame pirkime ir (ar) teikiant Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – **MTEP**) paslaugas arba prieš tai, jeigu juos Dalyvis naudoja per ikiprekybinį pirkimą ir (ar) teikdamas MTEP paslaugas, priklauso Dalyviui.

9.2. Dalyvis privalo suteikti PO neribotą teisę neatlygintinai naudotis ikiprekybinio pirkimo metu sukurtais intelektinės nuosavybės objektais, o trečiosioms šalims – neišimtinę teisę (pavyzdžiui, licenciją rinkos sąlygomis).

10. Naudojimasis materialiąja ikiprekybinio pirkimo metu sukurta nuosavybe

10.1. Jeigu Dalyvio ikiprekybiniame pirkime sukurti Ikiprekybinio pirkimo rezultatai yra neatsiejamai susiję materialiąja nuosavybe (sukurtas inovatyviojo produkto prototipas ar bandomoji inovatyviojo produkto partija), Dalyvis privalo perduoti šią nuosavybę PO.

10.2. Apie materialiosios nuosavybės perdavimą pažymima Ikiprekybinio pirkimo rezultato priėmimo-perdavimo akte (Sutarties priedas Nr. 2 „Ikiprekybinio pirkimo rezultato priėmimo-perdavimo akto forma“).

11. Kitos sąlygos

11.1. Šalys pripažįsta, kad sudarydamos šią Sutartį išreiškia savo valią būti saistomomis šios Sutarties.

11.2. Sutartis yra sudaryta bei turi būti vykdoma ir aiškinama pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir jai taikoma Lietuvos Respublikos teisė.

11.3. Jei bet kuri Sutarties nuostata tampa ar pripažįstama visiškai ar iš dalies negaliojančia, tai neturi įtakos kitų Sutarties nuostatų galiojimui.

11.4. Jei Dalyvis Sutarties vykdymui pasitelkia subtiekęją (-us), kuris (-e) netinkamai vykdo įsipareigojimus Dalyviui, taip pat tuo atveju, kai subtiekęjas (-ai) nepajėgus vykdyti įsipareigojimų Dalyviui dėl iškeltos bankroto bylos ir (ar) panašios padėties, Dalyvis gali pakeisti subtiekęją (-us). Apie tai jis privalo raštu informuoti PO šioje Sutartyje nustatyta tvarka, nuroydamas subtiekęjo (-ų) pakeitimo priežastis. Subtiekęjo (-ų) pakeitimui Šalys sudaro susitarimą dėl subtiekęjo (-ų) pakeitimo. Ši Sutarties sąlyga taikoma tuomet, jei pasiūlyme Dalyvis nurodo, kad ketina pasitelkti subtiekęją (-us).

11.5. Kiekviena Šalis be išankstinio rašytinio kitos Šalies sutikimo įsipareigoja neatskleisti per ikiprekybinį pirkimą gautos konfidencialios informacijos tretiesiems asmenims ne mažiau kaip 4 metus nuo paskutinio ikiprekybinio pirkimo sutarties vykdymo rezultatų perdavimo.

11.6. Ginčai sprendžiami derybų būdu, o nepavykus išspręsti ginčo per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo ginčo pradžios dienos (ginčo pradžios diena laikoma diena, kai viena Sutarties Šalis gauna kitos Šalies Sutartyje nustatyta tvarka pateiktą pretenziją), jis bus nagrinėjamas įstatymų nustatyta tvarka kompetentingame teisme.

11.7. Šalys susitaria, kad visas susirašinėjimas tarp Šalių bus vykdomas lietuvių kalba. Visi pranešimai ir kitas susirašinėjimas, kuriuos Šalis gali pateikti kitai Šaliai pagal šią Sutartį, bus laikomi galiojančiais ir įteiktais tinkamai, jeigu yra gautas patvirtinimas apie gavimą arba išsiųsti registruotu paštu, faksu, el. paštu Šalių Sutartyje nurodytais adresais ar fakso numeriais, kitais adresais ar fakso numeriais, kuriuos nurodė viena Šalis, pateikdama pranešimą.

11.8. Jei pasikeičia Šalies adresas ir (ar) kiti kontaktiniai ar atsiskaitymo duomenys, Šalis privalo informuoti kitą Šalį apie įvyksiantį tokių duomenų pasikeitimą, pranešdama ne vėliau kaip prieš 3 (tris) darbo dienas. Jei Šalis nesilaiko pranešimo pareigos, laikoma, kad kita Šalis tinkamai įvykdė savo pareigas, jei jas vykdė remdamasi paskutiniais jai žinomais kontaktiniais ir (ar) atsiskaitymo duomenimis.

11.9. Ši Sutartis sudaryta dviem vienodą teisinę galią turinčiais egzemplioriais lietuvių kalba, po vieną egzempliorių kiekvienai Šaliai.

11.10. Neatskiriama šios Sutarties dalis yra priedas Nr. 1 „Techninė specifikacija, priedas Nr. 2 „Ikiprekybinio pirkimo rezultato priėmimo-perdavimo akto forma“ ir priedas Nr. 3 „Dalyvio pasiūlymas“.

PERKANČIOJI ORGANIZACIJA

[pavadinimas]

Juridinio asmens kodas: [...]

Adresas: [...]

El. paštas: [...]

Tel.: [...]

Faksas: [...]

[...] bankas, kodas [...] Sąsk.: [...]

DALYVIS

[pavadinimas]

Juridinio asmens kodas: [...]

Adresas: [...]

El. paštas: [...]

Tel.: [...]

Faksas: [...]

[...] bankas, kodas [...] Sąsk.: [...]

PVM mok. kodas: [...]

[pareigos]

[vardas ir pavardė]

A.V.

[pareigos]

[vardas pavardė]

A.V.

[IKIPREKYBINIO PIRKIMO PAVADINIMAS] IKIPREKYBINIO PIRKIMO [NURODYTI ETAPĄ] REZULTATO PRIĖMIMO-PERDAVIMO AKTAS

201[...] m. [...] [...] d.
Vilnius

[Perkančiosios organizacijos pavadinimas], juridinio asmens kodas: [...], buveinės adresas: [...] duomenys apie įstaigą kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujama **[pareigos, vardas, pavardė]**, veikiančio(-ios) pagal įstaigos **[nuostatus/ įstatus]**, **priima**,

o

[Dalyvio pavadinimas], juridinio asmens kodas: [...], buveinės adresas: [...] duomenys apie įstaigą kaupiami ir saugomi Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, atstovaujama **[pareigos, vardas, pavardė]**, veikiančio(s) pagal įstaigos **[nuostatus/ įstatus/įgaliojimą]**, **perduoda**

Ikiprekybinio pirkimo [pavadinimas] rezultatą(-us) [nurodyti], taip kaip tai numatyta 201[...] m. [...] [...] d. ikiprekybinio **[nurodykite ikiprekybinio pirkimo objekto pavadinimą]** pirkimo **[nurodykite ikiprekybinio pirkimo etapą]** sutartyje Nr. [...] (toliau – **Sutartis**).

Šiuo aktu sutarties šalys patvirtina, kad neturi viena kitai pretenzijų dėl Sutartyje numatytų įsipareigojimų vykdymo. Šis pareiškimas neapima atvejų, kai ikiprekybinio pirkimo rezultato(-ų) priėmimo-perdavimo metu negalima pastebėti jų trūkumų.

Aktas sudarytas dviem egzemplioriais – po vieną kiekvienai iš Sutarties šalių.

PERKANČIOJI ORGANIZACIJA

[pavadinimas]

Juridinio asmens kodas: [...]

Adresas: [...]

El. paštas: [...]

Tel.: [...]

Faksas: [...]

[...] bankas, kodas [...] Sąsk.: [...]

[pareigos]

[vardas ir pavardė]

A.V.

DALYVIS

[pavadinimas]

J. a. k.: [...]

[Adresas]

El. paštas: [...]

Tel.: [...]

Faksas: [...]

[...] bankas, kodas [...] Sąsk.: [...]

PVM mok. kodas: [...]

[pareigos]

[vardas pavardė]

METODINĖ MEDŽIAGA NR. 2 „INOVATYVIEJI VIEŠIEJI PIRKIMAI“¹⁶

Inovatyvusis viešasis pirkimas – tai viešasis pirkimas, kai perkančioji organizacija pasirenka pirkimo būdą, numato atitinkamus pirkimo vertinimo kriterijus, prašo pateikti alternatyvius pasiūlymus ir (arba) techninėje specifikacijoje įtraukia reikalavimus, kurie užtikrina, kad perkančioji organizacija įsigytų tuos inovatyvius produktus, kurie geriausiai tinka perkančiosios organizacijos funkcijoms efektyviai atlikti ar strateginiams tikslams pasiekti¹⁷. Taigi esminiai raktiniai žodžiai, apibūdinantys inovatyvųjų viešąjį pirkimą yra:

Vykdydama inovatyvius viešuosius pirkimus perkančioji organizacija gali:

1. efektyvinti viešojo sektoriaus veiklą ir padidinti viešųjų paslaugų kokybę naudojant geresnės kokybės produktus, pasižyminčius naujomis efektyvesnėmis funkcinėmis savybėmis ir labiau atitinkančius viešojo sektoriaus poreikius;
2. skatinti valstybėje inovacijas, didinant viešojo sektoriaus paklausą inovacijoms ir paskatinant verslą išleisti naujus produktus į rinką¹⁸.

INOVATYVIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ SUBJEKTAI

Skirtingai nuo ikiprekybinių pirkimų, inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju, yra tik dvi subjektų kategorijos: perkančioji organizacija ir pirkimo dalyvis (tiekėjas).

Perkančioji organizacija – tai:

- 1) valstybės ar savivaldybės valdymo institucija;

¹⁶ Ši metodika yra rekomendacinio pobūdžio dokumentas.

¹⁷ Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairių, patvirtintų ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938, 3.4. papunktis.

¹⁸ Inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairių, patvirtintų ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938, 9.1. 9.2. papunkčiai.

2) viešasis ar privatusis juridinis asmuo, kuris atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlygas¹⁹;

3) valstybės ar savivaldybės valdymo institucijų ir (ar) atitinka Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančių viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų asociacija²⁰.

Dalyvis – pasiūlymą pateikęs tiekėjas²¹.

Tiekėjas – kiekvienas ūkio subjektas – fizinis asmuo, privatusis juridinis asmuo, viešasis juridinis asmuo, kitos organizacijos ir jų padaliniai ar tokių asmenų grupė – galintis pasiūlyti ar siūlantis prekes, paslaugas ar darbus²².

INOVATYVIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ OBJEKTAS

Inovatyviųjų viešųjų pirkimų skatinimo gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2014 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. 4-938 „Dėl inovatyviųjų viešųjų pirkimų gairių patvirtinimo“ (toliau – **Gairės**) inovatyvųjį produktą apibrėžia kaip naują arba iš esmės patobulintą darbą ar pastangomis sukurtą objektą (prekę, paslaugos ir darbai), kuris gali būti išleistas į rinką poreikiams tenkinti. Iki prekybinių pirkimų vykdymo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. liepos 1 d. nutarimu Nr. 709 „Dėl Iki prekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – **Iki prekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašas**) yra pateiktas platesnis inovatyviojo produkto apibrėžimas: tai sukurta ar iš esmės patobulinta medžiaga, gaminys, įrenginys, įdiegtas naujas ar iš esmės patobulintas procesas, sistema, paslauga, sukurtas ar iš esmės patobulintas ir įgyvendintas žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinys²³. Vadovaujantis Iki prekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašu inovatyviojo viešojo pirkimo objektu gali būti:

1. medžiaga, gaminys, įrenginys;
2. procesas, sistema, paslauga;
3. žmogaus, kultūros ir visuomenės problemų sprendinys.

¹⁹ Viešasis ar privatusis juridinis asmuo (išskyrus valstybės ar savivaldybių valdymo institucijas) yra perkančioji organizacija, jeigu visa ar tam tikra jo veiklos dalis yra skirta specialiai viešiesiems interesams, kurie yra nekomercinio ir nepramoninio pobūdžio, tenkinti ir atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

1) jo veikla yra daugiau kaip 50 procentų finansuojama iš valstybės ar savivaldybių biudžetų arba kitų valstybės ar savivaldybių fondų lėšų, arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų lėšų;

2) yra kontroliuojamas (valdomas) valstybės ar savivaldybių institucijų arba kitų šioje dalyje nustatytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų;

3) turi administraciją, valdymo ar priežiūros organą, kurio daugiau kaip pusė narių yra skiriami valstybės ar savivaldybių institucijų arba šioje dalyje nurodytų viešųjų ar privačiųjų juridinių asmenų.

²⁰ Viešųjų pirkimų įstatymo 4 straipsnis.

²¹ Viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 5 punktą.

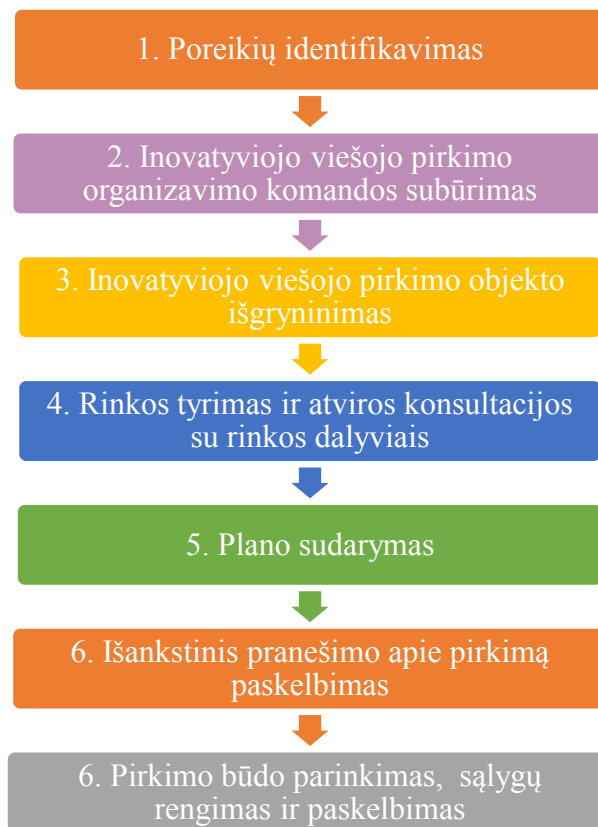
²² Viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 29 punktą.

²³ Iki prekybinių pirkimų vykdymo tvarkos aprašo 3.5. papunktis.

Arba bet kokios prekės, paslaugos ir darbai yra inovatyviųjų viešųjų pirkimų objektu, jeigu tai yra naujai sukurta ar iš esmės patobulinta ir dar nėra rinkoje arba tik pakeliui į rinką ir perkančioji organizacija būtų vienu iš pirmųjų tokio objekto pirkėju. Pavyzdžiui, Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra (toliau – **MITA**) inovatyviųjų viešųjų pirkimų būdu 2016 m. reprezentacinėms dovanoms įsigijo sausą medų, daugkartinio naudojimo užrašų knygytes, inovatyvų registracijos į tarptautinį renginį „Inovacijų forumas“ sprendimą. Visi šie produktai jau buvo sukurti iki pirkimo, tačiau pirkimo metu jų dar nebuvo rinkoje. Viešųjų pirkimų tarnybos parengtoje Inovatyviųjų pirkimų 2016 m. I-III ketvirčio ataskaitoje yra išvardinti visi šiuo laikotarpiu vykę inovatyvūs pirkimai. Pavyzdžiui, Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, kaip deklaruojama inovatyviųjų viešųjų pirkimų metu, įsigijo mokslo tiriamąjį darbą „Automobilių kelių eksperimentinių dangų bandomojo ruožo eksploatacinių charakteristikų tyrimai ir stebėsena“. Tačiau techninėje specifikacijoje (Metodinės medžiagos priedas Nr. 1) yra aiškiai apibrėžiama, kad perkama mokslo tiriamojo darbo atlikimas. Taigi, pirma, buvo perkama ne objektas (tarkim, šiuo atveju tai būtų atliktas mokslo tiriamasis darbas), o objekto sukūrimas (mokslo tiriamojo darbo atlikimas). Antra, mokslo tiriamojo darbo atlikimas yra mokslinis tyrimas, o mokslinis tyrimas nėra inovatyviųjų viešųjų pirkimų objektu. Vadinas, nors ir Viešųjų pirkimų tarnybos mokslinių tyrimų pirkimai yra įtraukti prie inovatyviųjų viešųjų pirkimų, tačiau iš tikrųjų jie neatitinka inovatyviųjų viešųjų pirkimų sampratos ir nėra inovatyvieji pirkimai.

INOVATYVIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ORGANIZAVIMO ŽINGSNIAI

Pasirengimas inovatyviesiems viešiesiems pirkimams yra labai panašus į pasirengimą ikiprekybiniais pirkimams, kadangi abiem atvejais pirkimo tikslas yra perkančiajai organizacijai reikalingas objektas, kurio nėra rinkoje. Pagrindinis skirtumas tarp šių dviejų pirkimų yra tai, už ką perkančioji organizacija ruošiasi sumokėti: už objekto sukūrimą ar už patį objektą. Ikiprekybinių pirkimų atveju perkančioji organizacija dalyviams sumoka už objekto sukūrimą, tačiau pačio objekto neįsigyja. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju, kaip ir per įprastus viešuosius pirkimus, perkančioji organizacija konkurso laimėtojui sumoka už objektą ir objektą įsigyja savo nuosavybėn, tačiau nefinansuoja to objekto sukūrimo išlaidų. Europos Komisijos nuomone, tik inovatyvius viešuosius pirkimus galima vadinti inovacijų pirkimais, kadangi tokiu būdu sukurtas naujas produktas yra pateikiamas rinkai. Tuo tarpu sukurto produkto pateikimas rinkai nėra ikiprekybinių pirkimų dalimi.

1 žingsnis: poreikių identifikavimas

Inovatyvieji viešieji pirkimai, kaip ir visi kiti pirkimai, prasideda nuo pirkimų poreikio identifikavimo. Nuo įprastų viešųjų pirkimų jie skiriasi tuo, kad šiuo atveju perkančioji organizacija identifikuoja, kad:

3) jai reikia tokio objekto, kurio nėra rinkoje;

4) rinkoje esantis produktas netenkina perkančiosios organizacijos poreikio, todėl reikia reikšmingai pagerinti produkto funkcines savybes ir (ar) mažinti esamo produkto savikainą.

Europos Komisija inovatyvius viešuosius pirkimus skirsto į dvi grupes: tiesioginius (dar vadinamus klasikiniiais) ir katalitinius. Tiesioginiai inovatyvieji viešieji pirkimai yra tokie, kai pirkimo objektas yra įsigyjamasis pačios perkančiosios organizacijos poreikiams tenkinti. Katalitinių inovatyviųjų viešųjų pirkimų metu perkančioji organizacija veikia daugiau kaip koordinatorius ir inovatyvų viešųjų pirkimų objektą įsigyja ne savo, o kitų subjektų (tiek viešų, tiek privačių) poreikių tenkinimui. Katalitiniai inovatyvieji viešieji pirkimai yra paplitę Švedijoje. Kitose valstybėse narėse perkančiosios organizacijos paprastai vykdo tiesioginius inovatyvius viešuosius pirkimus. Todėl nagrinėjant inovatyvius viešuosius pirkimus darysime prielaidą, kad tai tiesioginiai inovatyvieji viešieji pirkimai. Kadangi tiesioginių inovatyviųjų viešųjų pirkimų metu perkančioji organizacija inovatyvų objektą perka savo pačios poreikių tenkinimui, todėl ir poreikiai yra identifikuojami pačios perkančiosios organizacijos viduje. Inovatyvieji viešieji pirkimai gali būti perkančiosios

organizacijos veiklos strategijos dalimi, neformalia „vizitine kortele“, liudijančia apie perkančiosios organizacijos brandą ir į šalies ekonomikos kėlimą orientuotą politiką. Bet kokie viešieji pirkimai gali būti pakeisti inovatyviaisiais, tik visoje ES perkančiosios organizacijos susiduria su baime, kad inovatyviųjų viešųjų pirkimų būdu perkamas objektas bus brangesnis nei įsigytas įprastų viešųjų pirkimų būdu. Tačiau kaip pabrėžia Gaynor Whyles²⁴ iš tikrųjų inovatyvieji viešieji pirkimai ne tik kad nėra brangesni, bet netgi perkančiajai organizacijai inovatyvųjį objektą įsigyti gali būti daug pigiau (jis gali kainuoti pigiau, taip pat jo eksploatacijos sąnaudos gali būti mažesnės) nei vykdant įprastą viešąjį pirkimą.

Kadangi inovatyvieji viešieji pirkimai skelbiami dėl tokio objekto, kuris yra reikalingas pačiai perkančiajai organizacijai, todėl inovatyvaus pirkimo objekto poreikio identifikavimas yra paprastesnis ir greitesnis nei ikiprekybinių pirkimų atveju. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų poreikis gali būti identifikuojamas:

1) „iš viršaus“ t. y. iš institucijos vadovybės. Vadovybė gali identifikuoti, kad institucija privalo vykdyti: a) konkretaus objekto inovatyvųjį viešąjį pirkimą; b) bent kokio inovatyvaus objekto inovatyvųjį viešąjį pirkimą. Šiuo atveju, konkretaus pirkimo objekto identifikavimas yra institucijos darbuotojų atsakomybė. Konkretus objektas, priklausomai nuo perkančiosios organizacijos dydžio, gali būti identifikuojamas suorganizavus darbuotojų susirinkimus, vykdant elektroninę darbuotojų apklausą ir kt.

2) „iš apačios“ t. y. iš perkančiosios organizacijos darbuotojų. Inovatyvaus objekto įsigijimo poreikis gali kilti konkrečioms darbuotojams arba konkrečiai darbuotojų grupei įgyvendinant kasdienines jų veiklas (pvz. medicinos seserims, IT specialistams). Tokiu atveju, inovatyviojo viešojo pirkimo vykdymas turėtų būti suderintas su vadovybe.

Rinkoje nesančio inovatyvaus objekto sukūrimo poreikis gali išryškėti visus aukščiau išvardintus poreikio identifikavimo būdus organizuojant tiek tikslingai, tiek netikslingai. Pavyzdžiui, perkančioji organizacija gali organizuoti eilinį vidinį darbuotojų susitikimą, kurio metu vienas iš darbuotojų atsitiktinai iškels rinkoje nesančio inovatyvaus objekto sukūrimo poreikį. Arba perkančioji organizacija gali organizuoti tikslinį susirinkimą būtent inovatyviųjų viešųjų pirkimų objekto paieškai. Pastaruoju atveju Europos Komisijos finansuojama Europos pagalbos inovatyvių pirkimų vykdymui (angl. European Assistance for Innovation Procurement) (toliau – **EAFIP**) rekomenduoja susitikimą pradėti nuo „minčių lietaus“²⁵.

²⁴ Gaynor Whyles, JERA Consulting

²⁵ EAPIF Toolkit Module 2: An operational module addressed to public procurers aimed at clarifying the prerequisites and key steps to design and implement an innovation procurement process (PCP an PPI), p. 13.

2 žingsnis: inovatyviojo viešojo pirkimo organizavimo komandos subūrimas

Identifikavus inovatyviųjų viešųjų pirkimų poreikį turi būti suburta komanda, atliksianti visus žemiau nurodytus inovatyviųjų viešųjų pirkimų organizavimo veiksmus. Kad tokia komanda būtų suburta, pirmiausiai, reikia išsiaiškinti kurie iš perkančiosios organizacijos departamentų/skyrių/poskyrių yra susiję su inovatyviųjų viešųjų pirkimų objektu ir likusiais inovatyviųjų viešųjų pirkimų organizavimo žingsniais. Todėl į komandą rekomenduojame įtraukti:

- darbuotojus, kurie jau turi patirties vykdant inovatyviuosius viešuosius pirkimus (jeigu tokių yra);
- viešųjų pirkimų specialistus;
- su inovatyviųjų viešųjų pirkimų objektu susijusios veiklos skyrių/poskyrių atstovus;
- darbuotojus, kurie tiesiogiai dirbs su objektu, kurį norima įsigyti inovatyviųjų viešųjų pirkimų metu;
- perkančiosios organizacijos darbuotojus, turinčius ryšių su mokslo ir verslo atstovais, kurių veikla yra artima inovatyviųjų viešųjų pirkimų objekto sukūrimui galimai reikalingai veiklai;
- darbuotojus, turinčius patirties atliekant rinkos tyrimus;
- darbuotojus ar darbuotoją, kurie iškėlė ar išgrynino inovatyviojo objekto įsigijimo poreikį;
- finansų valdymo skyriaus atstovą ir kitus darbuotojus, kurių žinios ir įgūdžiai yra reikalingi organizuojant inovatyviuosius viešuosius pirkimus.

Subūrus inovatyviojo viešojo pirkimo organizavimo komandą yra būtina paskirti jos vadovą, kuris bus pagrindiniu visą procesą koordinuojančiu asmeniu.

3 žingsnis: inovatyviojo viešojo pirkimo objekto išgryninimas.

Norint atlikti rinkos tyrimą pirmiausiai reikia išsigryninti kokio objekto sukūrimą perkančioji organizacija norėtų įsigyti inovatyviųjų viešųjų pirkimų būdu, kadangi tik konkrečiai žinant ką norima nusipirkti bus galima patikrinti ar tokio objekto tikrai nėra rinkoje. Rekomenduojame pasirengti glaustą aprašymą apimant problemos, kurią norima spręsti ir šios problemos sprendimo rezultato – inovatyviojo objekto – aprašymą. Aprašant inovatyvųjį objektą rekomenduojame labiau orientotis į pageidaujamų jo savybių (funkcinių, veikimo, efektyvumo ar kt.) o ne į technologijos ar technologinių parametrų, kurių pagrindu bus kuriamas norimas inovatyvusis objektas, apibūdinimą. Tokiu būdu bus sudaromos sąlygos rinkos dalyvių kūrybiškumui pasireikšti ir tuo pačiu skatinamos

inovacijos. Juolab, kad rinkos dalyviai inovatyvųjį objektą gali kurti tokiu būdu ir naudodami tokias technologijas, apie kurias perkančioji organizacija gali nežinoti.. Pavyzdžiui, jeigu perkančioji organizacija numatys, kad inovatyvusis objektas gali būti sukurtas naudojant distiliuotą vandenį, tai rinkos dalyviai tik tokį jo kūrimo variantą ir galės taikyti nepaisant to, kad kuriant inovatyvųjį objektą paaiškėtų, jog jį galima sukurti naudojant osmosinį vandenį ir kad osmosinio vandens naudojimas suteiktų daugiau privalumų nei distiliuoto.

Kaip detalai apibūdinti inovatyvųjį objektą yra pačios perkančiosios organizacijos pasirinkimas. Tiek detalus, tiek abstraktus pirkimo objekto apibūdinimo variantas turi savo privalumų ir trūkumų. Abstraktus inovatyviojo objekto funkcinis aprašymas, iš vienos pusės, reikalauja mažesnio perkančiosios organizacijos įdirbio. Tačiau, iš kitos pusės, neturint detalaus inovatyviojo objekto aprašymo daug sudėtingiau bus perkančiajai organizacijai atlikti rinkos tyrimą, pravesti konsultacijas su potencialiais dalyviais. Ir atvirkščiai, perkančioji organizacija turės įdėti daug darbo, kad pasiruoštų detalesnį pirkimo objekto aprašymą, tačiau jai bus paprasčiau atlikti rinkos tyrimą ar pravesti konsultacijas su rinkos dalyviais. Abstraktesnis pirkimo objekto apibūdinimas yra patrauklesnis potencialiems dalyviams, kadangi jie yra mažiau apribojami perkančiosios organizacijos reikalavimais. Pasirinkus abstraktų pirkimo objekto aprašymą yra labiau tikėtina, kad perkančioji organizacija sulauks daugiau dalyvių, norinčių dalyvauti inovatyviajame viešajame pirkime, pasiūlymų. Ir atvirkščiai, pasirengus detalų inovatyviojo objekto savybių aprašymą, perkančioji organizacija rizikuoja sulaukti mažiau dalyvių pasiūlymų, tačiau jai bus lengviau atlikti pasiūlymų ir atitinkamų etapų vertinimą.

Parengtas pirminis inovatyviojo produkto aprašymas nėra statiškas. Jis gali būti koreguojamas atlikus rinkos tyrimą arba pasikonsultavus su rinkos dalyviais. Todėl gali būti taip, kad pirminis pirkimo objekto aprašymas labai skirsis nuo galutinio, kuris bus numatytas funkcinėje specifikacijoje.

Funkcinė specifikacija, nuo techninės skiriasi tuo, kad joje yra aprašomos pageidaujamo sukurti inovatyviojo produkto funkcinės, o ne techninės savybės. Pavyzdžiui, jeigu perkančioji organizacija nori įsigyti inovatyvųjį langą, tai funkcinėje specifikacijoje turėtų nurodyti jo funkcijas, tarkim, jis generuotų saulės energiją, nepraleistų triukšmo ir pan., o ne techninius parametrus, pvz., jo dydį, spalvą, medžiagas iš kurių gaminama. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju galima rengti ir **mišrią funkcinę-techninę specifikaciją**, apimančią tiek pageidaujamas funkcionalias, tiek technines inovatyviojo objekto savybes. Tačiau rašant technines pageidaujamo objekto savybes reikia gerai apgalvoti, kad jos nebūtų perteklinės, nes per didelis techninių inovatyviojo produkto savybių kiekis specifikacijoje ribos dalyvių kūrybiškumą. Inovatyvumą skatina ir galimybės teikti alternatyvius pasiūlymus sudarymas, todėl vykdant inovatyvųjį viešąjį pirkimą yra rekomenduojama sudaryti galimybes dalyviams teikti ir alternatyvius pasiūlymus.

4 žingsnis: rinkos tyrimas ir atviros konsultacijos su rinkos dalyviais.

Rinkos tyrimas ir atviros konsultacijos su rinkos dalyviais padeda perkančiajai organizacijai nustatyti ar tikrai inovatyviojo objekto dar nėra rinkoje ir kartu padeda išsigryninti inovatyviojo produkto koncepciją. Šis žingsnis yra svarbus todėl, kad paaiškėjus, jog norimas objektas jau egzistuoja rinkoje, jį perkančioji organizacija gali įsigyti įprastinių viešųjų pirkimų būdu.

Tiriamos rinkos apimtis: ES ir globalus lygmuo.

Kaip atlikti rinkos tyrimą? Turėdama detalų inovatyviojo produkto aprašymą ir visiškai neturėdama patirties ir (arba) laiko perkančioji organizacija gali samdyti profesionalią įmonę, kad ši atliktų rinkos tyrimą. Tačiau rinkos tyrimą arba bent pirminį rinkos tyrimą perkančioji organizacija gali atlikti ir pati. Analizuojant, įvertinant rinkoje esančius ar kuriamus produktus, jų technines charakteristikas, panašumus ir skirtumus su inovatyviuoju produktu, yra reikalingos atitinkamos mokslinės-technologinės žinios ir žinios apie atitinkamo sektoriaus rinką. Todėl jei perkančioji organizacija nusprendžia rinkos tyrimą atlikti pati, rinkos analizę turėtų atlikti tie darbuotojai, kurie turi reikiamų mokslinių-technologinių žinių ir žinių apie situaciją rinkoje, kontaktų su rinkos dalyviais, taip pat turintys rinkos analizės atlikimo patirties.

Rinkos tyrimas gali būti atliekamas tiriant viešai prieinamą informaciją internete, duomenų bazėse, publikuotą literatūrą, lankantis su norimu sukurti produktu susijusiose parodose, parodomuosiuose ir kt. renginiuose ieškant informacijos apie:

- dominančioje srityje jau sukurtus produktus;
- naujai kuriamus produktus arba prototipus;
- įregistruotus patentus ar dizainus;
- vykdomus arba planuojamus vykdyti MTEP projektus (nacionalinius ir ES (Horizontas 2020, 7BP ir kt.);
- ir kt. aktualią informaciją.

Taip pat rekomenduojame organizuoti susitikimus su atitinkamos srities mokslo ir studijų institucijų, mokslinių tyrimų organizacijų ir verslo atstovais. Jie ne tik gali suteikti informacijos, reikalingos rinkos tyrimui atlikti, bet ir patarti dėl inovatyviojo objekto funkcinių-techninių parametrų, pateikti rekomendacijas dėl pirkimo objekto aprašymo tobulinimo, techninės specifikacijos formulavimo, inovatyviojo viešojo pirkimo kainos. Ką pirmiau atlikti: viešai prieinamos informacijos analizę ar konsultotis su mokslo ir verslo atstovais, kiekvienu atveju perkančioji organizacija turi įvertinti individualiai. Tačiau rekomenduotina prieš konsultuojantis su mokslo ir verslo atstovais atlikti bent pirminę, kad ir labai minimalią, rinkos apžvalgą. Tikėtina, kad

atlikus pirminę informacijos analizę ir paaiškės mokslo ir verslo kontaktai, su kuriais perkančioji organizacija galės konsultuotis dėl inovatyviojo produkto aprašymo, funkcinės specifikacijos ir kainos.

Tačiau tai, kad rinkoje tikrai nėra inovatyviojo produkto, dar nereiškia, kad jis nėra sukurtas. Gali būti, kad, teisių į tą produktą turėtojas (pvz. patento savininkas) sąmoningai objekto nepaleidžia į rinką, kad išsaugotų savo pelningą verslą, kurį sugriautų į rinką paleistas patentu saugomas išradimas. Šiuo atveju nors ir rinkoje norimo sukurti objekto nėra, tačiau jo nusipirkti inovatyviųjų viešųjų pirkimų būdu, jeigu patento apsauga galioja Lietuvoje, negalima, nes toks objektas ne tik kad negalėtų būti komercializuojamas, bet ir jo kūrimas pažeistų patento savininko teises, kas sąlygotų teisminį ginčą. Todėl rinkos analizės dalimi turėtų būti ir intelektinės nuosavybės teisėmis saugomų MTEP rezultatų analizė.

Intelektinės nuosavybės teisėmis saugomų MTEP rezultatų analizė. Intelektinė nuosavybė yra skirstoma į: 1) saugomą autorių teisių ir gretutinių teisių ir 2) pramoninę intelektinę nuosavybę. Iš autorių ir gretutinių teisių saugomos intelektinės nuosavybės inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju ypač yra aktuali mokslinių publikacijų analizė. Išsami mokslinių straipsnių analizė parodys, ar patį pirkimo objekto koncepcija atitinka naujumo ir inovatyvumo reikalavimus, ar yra atliktų/atliekamų mokslinių tyrimų, susijusių su pirkimo objektu, kokie yra probleminiai tų mokslinių tyrimų aspektai. Moksliniai straipsniai gali būti ir kontaktinės informacijos šaltiniu. Susisiekus su atitinkamo mokslinio straipsnio autoriumi, jis gali suteikti ekspertinę pagalbą dėl pirkimo objekto koncepcijos arba nukreipti perkančiąją organizaciją reikiama linkme ir padėti užmegzti ryšius su kitais kontaktiniais asmenimis tiek iš mokslo, tiek iš verslo pusės. Mokslinius straipsnius nemokamai nuotoliniu būdu galima surasti per Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos prenumeruojamas Lietuvos ir užsienio duomenų bazines. Daugiau informacijos apie tai galite paskaityti čia: <http://www.lnb.lt/atradimai/duomenu-bazes/uzsienio/prenumeruojamos-duomenu-bazes-virtualiems-vartotojams>. Moksliniai straipsniai taip pat gali būti prieinami mokslo ir studijų institucijų bibliotekose ir jose esančiose skaityklose, ypač jeigu yra reikalinga specifinės srities informacija, kurioje specializuojasi atitinkama mokslo ir studijų institucija.

Pramoninės intelektinės nuosavybės teisėmis saugomos intelektinės nuosavybės analizė bus daugiau orientuota į verslo rinką ir perkančiajai organizacijai suteiks informacijos ar ketinamas sukurti objektas ar bent vienas iš jo elementų nėra saugomas pramoninės intelektinės nuosavybės teisėmis, kas reikštų, kad:

- 3) norimas sukurti produktas nėra inovatyvus ir naujas, nes jau yra sukurtas, nepriklausomai nuo to ar pateiktas į rinką ar dėl tam tikrų priežasčių jo dar nėra rinkoje;

- 4) pakartotinis jo kūrimas pažeistų pramoninės intelektinės nuosavybės teisių turėtojų teises ir teisėtus interesus, o jį perkančiajai organizacijai kūrusios įmonės patektų į aklavietę, kadangi neturėtų teisės nei jį parduoti perkančiajai organizacijai, nei kitaip naudoti.

Komercinė intelektinė nuosavybė gali būti saugoma patentu, dizainu, prekių ženklu ir t. t.. Tačiau su inovatyviaisiais viešaisiais pirkimais labiausiai susijusi patentu saugoma komercinė intelektinė nuosavybė, kadangi jos sukūrimas paprastai yra neįmanomas be MTEP. Tiek patentas, tiek dizainas, tiek prekių ženklas yra registruojamas įgaliotų kompetentingų institucijų ir jų apsauga pradeda galioti tik nuo įregistravimo laikotarpio ir galioja tik konkrečiam terminui kuriam patentas, dizainas ar prekių ženklas jų turėtojų yra palaikomi mokant palaikymo mokesčius ir tik konkrečioje, patente nurodytoje, teritorijoje. Patentas gali būti:

- Nacionalinis – pagal Lietuvos Respublikos patentų įstatymą paraiška paduodama Valstybiniam patentų biurui, kuris atlieka neesminę išradimo ekspertizę ir pagal jos rezultatus išduoda patentą. Toks išradimo patentas galioja tik Lietuvos Respublikoje ir patento savininko teisės ginamos pagal Lietuvos Respublikos patentų įstatymą;
- Tarptautinis – pagal Patentinės kooperacijos sutartį paraiška paduodama Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Tarptautiniam biurui. Praėjus tarptautinę ir nacionalinę išradimo patentavimo procedūras, pasirinktose valstybėse išduodami nacionaliniai patentai ir teisės į išradimą ginamos pagal tų valstybių nacionalinius patentų įstatymus;
- Regioninis – pagal Europos patentų konvenciją (toliau – **EPK**) paraiška paduodama Europos patentų tarnybai, kuri atlieka išradimo ekspertizę ir išduoda Europos patentą. Europos patentas galioja tose EPK valstybėse, kuriose apsaugos siekia patento savininkas, ir kurios pripažįsta jo galiojimą savininkui įvykdžius nustatytus nacionalinius reikalavimus. Patento savininko teisės ginamos pagal EPK ir nacionalinius patentų įstatymus.

Lietuvoje galioja Lietuvos, Europos ir tarptautiniai patentai. Visi įregistruoti patentai yra nemokamai prieinami:

- Lietuvos patentai – Valstybinio patentų biuro duomenų bazėje <http://www.vpb.lt/index.php?l=lt&n=140>;
- Europos patentai – Europos patentų tarnybos duomenų bazėje <https://worldwide.espacenet.com/> Valstybinis patentų biuras taip pat teikia informaciją ir apie Lietuvoje įsigaliojusius Europos patentus: <http://www.vpb.lt/index.php?n=142&l=lt>
- Tarptautiniai patentai – Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos duomenų bazėje <https://patentscope.wipo.int/search/en/structuredSearch.jsf>;

- kitų valstybių nacionaliniai - <http://www.epo.org/searching-for-patents/technical/espacenet/national.html>;
- Taip pat patentų paiešką galima atlikti ir per Google patentų paiešką <http://www.google.com/patents>.

Įregistruotų patentų skaičius yra didelis: pavyzdžiui, Europos patentų registre galima rasti 90 milijonų įregistruotų patentų, Google patentų paieškoje gali rasti apie 7 milijonus patentų. Tačiau kaip tarp gausybės patentų surasti tuos, kurie galimai gali būti susiję su inovatyviaisiais viešaisiais pirkimais?

Yra du paieškos patentų duomenų bazėse būdai:

3) paieška pagal raktinius žodžius: kiekviena patentų bazė turi galimybę paiešką joje atlikti pagal raktinius žodžius. Tačiau kokius žodžius paieškose įrašyti, priklauso nuo pirkimo objekto specifikos. Rekomenduotina paieškas atlikti kaskart naudojant skirtingus ir kuo abstraktesnio ir platesnio pobūdžio žodžius ar žodžių kombinacijas. Pavyzdžiui, raktiniu žodžiu pasirinkti ne „mobilusis telefonas“, o „nešiojamas mobilusis įrenginys“;

4) paieška pagal patentų klasifikacijos kodus – tai siauresnis ir dažnai tikslesnius rezultatus duodantis paieškos patentų duomenų bazėse būdas, kuomet ieškotojui yra pateikiami visi atitinkamoje kategorijoje įregistruoti patentai. Naudojant patentų kodus visos technologijos nuo A iki H yra suskirstytos į bendrąsias kategorijas tokias, kaip fizika, chemija, tekstilė ir t.t., kurios išsišakoja į daugiau nei 70 000 skirtingų subkategorijų.

Kad paieška patentų registruose būtų sėkminga, rekomenduojame ją atlikti naudojant abu šiuos aukščiau minėtus paieškos būdus.

Patentų duomenų bazėje suradus ieškotoją dominantį patentą, susijusį su pirkimo objektu, ne mažiau sudėtinga užduotis bus apie patentą pateiktos medžiagos interpretacija. Pats išradimas, kuris yra apsaugotas patentu, nėra viešai atskleidžiamas. Viešai yra skelbiama tik patento aprašymo santrauka (angl. patent abstract) ir patento apibrėžtis (angl. patent claims). Patento aprašymo santraukoje pateiktos informacijos turėtų pakakti nuomonei susidaryti, ar inovatyviojo viešojo pirkimo metu ketinamas sukurti produktas arba jo kūrimui reikalingas objektas (išradimas) jau yra išrastas ir saugomas patentu. Jeigu viešai skelbiamos informacijos perkančiajai organizacijai nepakanka arba yra abejojama dėl inovatyviojo viešojo pirkimo objekto ir surastu patentu saugomo išradimo panašumų, tuomet rekomenduojama kreiptis į patentinius patikėtinius konsultacijas.

Jeigu perkančioji organizacija įtaria, kad dėl to gali kilti problemų kuriant inovatyviojo produkto dizainą, ji gali atlikti dizainų ir prekės ženklų paiešką duomenų bazėse, kadangi tiek dizainas, tiek prekių ženklas yra saugomas tik tuo atveju, jeigu yra įregistruotas. Dizaino paiešką galima atlikti šiose duomenų bazėse:

- 4) Lietuvos Respublikos dizaino duomenų bazėje <http://www.vpb.lt/index.php?n=165&l=lt>;
- 5) Tarptautinio dizaino duomenų bazėje <http://www.wipo.int/designdb/hague/en/>;
- 6) Bendrijos dizaino duomenų bazėje <https://euipo.europa.eu/ohimportal/en>.

5 žingsnis: inovatyviųjų viešųjų pirkimų naudos ir kokybės vertinimas bei plano sudarymas.

Atlikus rinkos analizę ir galutinai išsigryninus inovatyviojo produkto koncepciją, yra rekomenduojama dar kartą įvertinti inovatyviųjų viešųjų pirkimų poreikio svarbą atsižvelgiant į jo įsigijimo kainą. Rekomenduotina perkančiosioms organizacijoms pasirengti inovatyviojo viešojo pirkimo planą, kuriame būtų:

- inovatyviojo viešojo pirkimo svarbos pagrindimas;
- inovatyviojo viešojo pirkimo kaina;
- inovatyviojo viešojo pirkimo įgyvendinimo laikotarpis;
- galimos rizikos ir jų valdymas.

Inovatyviojo viešojo pirkimo planas pravers tiek pagrindžiant perkančiosios organizacijos vadovybei jo poreikį ir naudą, ypačingai tada, kai toje pačioje perkančiojoje organizacijoje yra rengiami keli inovatyvieji viešieji pirkimai ir vadovybė skeptiškai tai vertina.

Inovatyviojo viešojo pirkimo kaštus sudaro inovatyviojo viešojo pirkimo parengimo išlaidos (darbuotojų, dirbančių prie inovatyviojo viešojo pirkimo darbo laikas, išorinių ekspertų paslaugos rengiant pirkimo dokumentus, atliekant rinkos tyrimą ir kt.) ir inovatyviojo produkto kaina. Rekomenduojame dėl inovatyviojo produkto kainos konsultuotis su rinkos dalyviais ir ekspertais iš mokslo ir studijų institucijų. Nors inovatyviųjų viešųjų pirkimų metu įsigijamas produktas rinkoje bus naujas, tačiau verslo ir mokslo atstovai preliminarai galės įvertinti tokio objekto kainą.

Inovatyviojo viešojo pirkimo trukmė yra susijusi su inovatyviojo viešojo pirkimo atsiradimo rinkoje poreikiu (pvz. vakcinos nuo naujo tipo gripo viruso sukūrimui turi būti nustatyta kuo mažesnė trukmė, o kelio ženklų išgręžimo iš grindinio įrenginio sukūrimui trukmė nėra tokia svarbi, kaip vakcinos atveju). Nustatant inovatyviojo viešojo pirkimo trukmę reikia atkreipti dėmesį ne tik į objekto sukūrimo per kiek įmanomai trumpesnę laiką svarbą, bet ir tai, koks laikas yra realus inovatyviajam objektui įsigyti. Žemiau pateiktoje lentelėje yra pateikiama preliminarinė orientacinė inovatyviojo viešojo pirkimo organizavimo ir vykdymo trukmė:

Veikla	Trukmė ²⁶
1. Parengiamasis etapas	2-8 mėnesiai (apima poreikių identifikavimą, rinkos analizę, konsultacijas su rinkos dalyviais, inovatyviojo objekto aprašymo parengimą)
2. Išankstinis paskelbimas apie inovatyvųjį viešąjį pirkimą	6-12 mėnesių
3. Potencialių dalyvių pastabų funkciniai specifikacijai analizė	1 mėnuo
4. Pasiūlymų dalyvauti inovatyviajame viešajame konkurse pateikimas	ne trumpiau nei 2 mėnesiai (turi būti nustatomas optimalus laikas įmonėms paruošti aukštos kvalifikacijos pasiūlymus)
5. Dalyvių pasiūlymų vertinimas	4-6 savaitės
6. Sutarties vykdymas	3-6 mėnesiai (atitinkamai pagal laikotarpį, reikalingą pagaminti perkamą inovatyviojo produkto kiekį)
7. Įsigyto inovatyviojo produkto vertinimas	6 savaitės – 12 mėnesių (priklausomai nuo objekto eksploatacijos patikrinimo galimybių)

Lentelėje pateikta tik orientacinė trukmė, todėl kiekvieno inovatyviojo viešojo pirkimo atveju jo bendrą trukmę ir kiekvieno iš etapų trukmę reikia įvertinti individualiai.

Inovatyviojo viešojo pirkimo rizikos ir jos valdymo vertinimas turėtų būti viena iš inovatyviojo viešojo pirkimo plano dalių. Rizikos analizė – tai informacijos rinkimo, apdorojimo ir analizavimo procesas, kuris padeda nustatyti rizikos parametrus: identifikuoti visus galimus rizikos šaltinius ir veiksnius, nustatyti tikėtiniausius situacijos plėtojimosi scenarijus, įvertinti galimą pasekmių mastą. Rizikos analizės etapas rizikos valdymo procese atlieka svarbų vaidmenį priimant tolimesnius strateginius sprendimus. Plačiau apie inovatyviojo viešojo pirkimo rizikos analizę ir jos atlikimo metodus rekomenduojame skaityti „Introduction to Risk Management in the Public

²⁶ Lentelė parengta vadovaujantis EAPIF rekomendacijomis. Laikotarpiai yra tik rekomendacinio orientacinio pobūdžio ir gali skirtis priklausomai nuo inovatyviojo produkto specifikos.

Procurement of Innovation“ <https://www.innovation-procurement.org/fileadmin/editor-content/Guides/PPI Platform Risk Management Guide final.pdf>.

Inovatyviojo viešojo pirkimo svarba ir nauda turėtų būti identifikuojama pagal tai, ką inovatyvieji viešieji pirkimai pakeis perkančiojoje organizacijoje. Nauda gali būti tiek tiesioginė, tiek netiesioginė, tiek trumpalaikė, tiek ilgalaikė.

6 žingsnis: išankstinis paskelbimas apie inovatyvųjį viešąjį pirkimą.

Inovatyviųjų viešųjų pirkimų būdu perkančioji organizacija perka objektą, kurio nėra rinkoje. Todėl apie rinkoje nesančio inovatyviojo produkto sukūrimo poreikį rekomenduojama paskelbti iš anksto. EAPIF rekomenduoja apie būsimus inovatyviusius viešuosius pirkimus paskelbti ne vėliau nei prieš 6-12 mėnesių iki planuojamos jų pradžios. Toks ilgas išankstinio informavimo terminas yra reikalingas tam, kad dalyviai turėtų pakankamai laiko inovatyviojo produkto sprendinių paieškai, jo prototipo ir bandomosios partijos gamybai.

Kaip praktiškai tai įgyvendinti? Perkančioji organizacija turi parengti funkcinę specifikaciją ir ją paskelbti CVPIS bei savo tinklapyje. Paskelbta funkcinė specifikacija CVPIS ir perkančiosios organizacijos tinklapyje turi būti talpinama visą planuojamą laikotarpį. Tai yra, ji turi būti paskelbta ne 5 dienas, o, pavyzdžiui, visą 12 mėnesių laikotarpį. Tai reiškia, jog tikėtina, kad perkančioji organizacija inovatyvųjį viešąjį pirkimą turės planuoti sekantiems metams po funkcinės specifikacijos paskelbimo. Pavyzdžiui, funkcinę specifikaciją perkančioji organizacija gali paskelbti 2017 m. sausio mėnesį, o inovatyvųjį viešąjį pirkimą įtraukti į 2018 m. viešųjų pirkimų planą.

Yra labai tikėtina, kad paskelbusi funkcinę specifikaciją, perkančioji organizacija sulauks dalyvių pasiūlymų/paklausimų dėl jos tobulinimo. Tai irgi bus tam tikra prasme papildoma konsultacija su toje srityje rinkoje veikiančiais dalyviais, todėl įmonių pateiktas pastabas reikėtų detaliai išanalizuoti.

7 žingsnis: pirkimo būdo pasirinkimas.

Skirtingai nuo ikiprekybinių pirkimų, inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju nėra reikalingas MITA ekspertinis vertinimas ir leidimas vykdyti šiuos pirkimus. Perkančioji organizacija juos vykdyti gali bent kada pati savo iniciatyva. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymą reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas. Skirtingai nuo ikiprekybinių pirkimų, nėra jokios specialios inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymo tvarkos. Jie gali būti vykdomi visais viešųjų

pirkimų įstatyme įvirtintais būdais: atviru konkursu²⁷, ribotu konkursu²⁸, skelbiamų ir neskelbiamų derybų²⁹, konkurencinio dialogo³⁰, tačiau yra rekomenduojama inovatyvųjų viešąjį pirkimą vykdyti konkurencinio dialogo arba skelbiamų ir neskelbiamų derybų būdu. Konkurencinis dialogas yra naujas ir mažai taikomas pirkimo būdas, tačiau Viešųjų pirkimų tarnyba yra parengusi jo taikymo rekomendacijas. Daugiau informacijos apie konkurencinio dialogo vykdymą rasite Konkurencinio dialogo taikymo rekomendacijose, patvirtintose Viešųjų pirkimų direktoriaus 2010 m. rugsėjo 30 d. įsakymu Nr. 1S-140 „Dėl konkurencinio dialogo taikymo rekomendacijų patvirtinimo“.

Inovatyvieji viešieji pirkimai gali būti ir didelės, ir mažos vertės pirkimai³¹. Nuo įprastų viešųjų pirkimų dokumentų inovatyviųjų viešųjų pirkimų dokumentai skiriasi tik tuo, kad vietoj techninės specifikacijos yra rengiama funkcinė specifikacija (t. y. aprašomos pageidaujamos pirkimo objekto funkcijos, o ne techniniai jo parametrai) arba mišri funkcinė-techninė specifikacija (aprašomos pageidaujamos pirkimo objekto funkcijos ir techniniai jo parametrai), įtvirtinami inovatyvumo reikalavimai pirkimo objektui. Pavyzdžiui, MITA, vykdydama mažos vertės inovatyvųjų viešąjį pirkimą, įsigijo sausą medų. Šio objekto specifikacija buvo tokia:

„Maisto produktai turi būti pagaminti naudojant inovatyvias technologijas, neprarandant gerųjų maisto savybių, naujai atsiradę rinkoje, pasižymėti neįprastomis maisto produktams keliamomis savybėmis, pavyzdžiui pakeistos fizikinės savybės.“

Specifikacija inovatyvios užrašų knygutės įsigijimui buvo tokia:

„Užrašų knygutė turi turėti įdiegtą inovatyvų sprendimą – naują rašymo technologiją, leidžiančią užrašų knygutės lapus naudoti daug kartų.“

Kaip matome, nei maisto produktų, nei užrašų knygutės techninių parametrų (išmatavimų, spalvos, reikalavimų medžiagoms ir kt.) nebuvo nurodyta. Vietoj techninių parametrų buvo nurodyti funkciniai.

²⁷ **Atviras konkursas** – pirkimo būdas, kai kiekvienas suinteresuotas tiekėjas gali pateikti pasiūlymą.

²⁸ **Ribotas konkursas** – pirkimo būdas, kai paraiškas dalyvauti konkurse gali pateikti visi norintys konkurse dalyvauti tiekėjai, o pasiūlymus konkursui – tik perkančiosios organizacijos pakviesti tiekėjai.

²⁹ **Derybos** – pirkimo būdas, kai perkančioji organizacija konsultuojasi su pasirinktais tiekėjais ir su vienu ar keliais iš jų derasi dėl pirkimo sutarties sąlygų.

³⁰ **Konkurencinis dialogas** – pirkimo būdas, kai kiekvienas tiekėjas gali pateikti paraišką dalyvauti pirkimo procedūrose ir perkančioji organizacija veda dialogą su atrinktais kandidatais, norėdama atrinkti vieną ar keletą tinkamų, jos reikalavimus atitinkančių alternatyvių sprendinių, kurių pagrindu pasirinktus kandidatus kviečia pateikti pasiūlymus.

³¹ **Mažos vertės viešasis pirkimas** – supaprastintas pirkimas, kai yra bent viena iš šių sąlygų:

1) prekių ar paslaugų pirkimo vertė yra mažesnė kaip 58 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio), o darbų pirkimo vertė mažesnė kaip 145 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio);

2) perkamos panašios prekės, paslaugos ar perkami darbai dėl to paties objekto yra suskirstyti į atskiras dalis, kurių kiekvienai numatoma sudaryti atskirą pirkimo sutartį (sutartis), jeigu bendra šių sutarčių vertė yra ne didesnė kaip 10 procentų prekių ar paslaugų supaprastintų pirkimų to paties tipo sutarčių vertės ir mažesnė kaip 58 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio), o perkant darbus – ne didesnė kaip 1,5 procento to paties objekto supaprastinto pirkimo vertės ir mažesnė kaip 145 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio).

Kaina yra labai svarbus veiksnys perkančiajai organizacijai įsigyjant prekes ir paslaugas. Inovatyvųjų viešųjų pirkimą galima organizuoti ir vadovaujantis mažiausios kainos kriterijumi, tačiau Europos Komisija rekomenduoja pasirinkti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo variantą³². Pasirinkus inovatyviųjų viešųjų pirkimų ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo variantą, perkančioji organizacija turi labai atsakingai nustatyti šio pasiūlymo vertinimo kriterijus ir parametrus. Taip pat reikia atkreipti dėmesį į tai, kad techninių dalyvių pasiūlymų parametrų tinkamam įvertinimui gali reikėti atitinkamoje srityje kvalifikaciją turinčių inovatyviojo viešojo pirkimo komisijos narių arba ekspertų.

KITI SVARBŪS INOVATYVIŲJŲ VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ ASPEKTAI

Europos Komisija yra parengusi Inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymo gaires (angl. Guide on dealing with innovative solutions in public procurement. 10 elements of good practice) (toliau – **Gairės**)https://ukmin.lrv.lt/uploads/ukmin/documents/files/imported/lt/veikla/veiklos_sritys/viesieji_pirkimai/darnieji_vp/inovatyvus/Inovatyviu%20pirk%20vadovas.pdf. Šiose Gairėse yra pateiktos Europos Komisijos įžvalgos dėl inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymo ypatumų bei 10 gerosios praktikos elementų, reikalingų, sėkmingam inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymui. Toliau bus apžvelgiami keli Europos Komisijos Inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymo gairių aspektai, neaptarti aukščiau aprašytuose inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymo žingsniuose.

1. Leidimas rinkai pačiai pasiūlyti inovatyvius produktus perkančiajai organizacijai.

Perkančioji organizacija neturėtų konkrečiai įvardinti kokį inovatyvų objektą nori įsigyti. Ji turėtų prašyti sprendimo, o ne jį nurodyti. Tokiu būdu perkančioji organizacija sulauks daugiau ir įvairesnių dalyvių pasiūlymų nei techninėje specifikacijoje įvardindama konkretų objektą. Visgi konkretaus inovatyvaus objekto įvardijimas techninėje specifikacijoje taip pat yra galimas. Pavyzdžiui, jeigu MITA būtų techninėje specifikacijoje nurodžiusi, kad nori įsigyti sausą medų, tuomet būtų sulaukusi pasiūlymų tik dėl sauso medaus. Tačiau techninėje specifikacijoje nurodydama, jog nori įsigyti *maisto produktus, pagamintus naudojant inovatyvias technologijas*, ji

³² Ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimas reiškia, kad perkančioji organizacija pirkimo sutartį sudaro su dalyviu, pateikusi perkančiajai organizacijai naudingiausią pasiūlymą, išrinktą pagal jos nustatytus kriterijus, susijusius su pirkimo objektu, – paprastai kokybės, kainos, techninių privalumų, estetinių ir funkcinių charakteristikų, aplinkosaugos charakteristikų, eksploataavimo išlaidų, veiksmingumo, garantinio aptarnavimo ir techninės pagalbos, pristatymo datos, pristatymo laiko arba užbaigimo laiko

galėjo sulaukti pačių įvairiausių pasiūlymų, ne tik sauso medaus (pvz. liofilizuoto jogurto kubelių ir kt.).

2. Naudojimasis elektroninėmis informavimo priemonėmis

Inovatyviųjų viešųjų pirkimų vienas iš tikslų – paskatinti įmones kurti inovacijas. Todėl yra rekomenduotina skelbti kuo platesnę informaciją apie ketinamus vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus. Elektroninės informavimo priemonės (internetiniai tinklapiai, socialiniai tinklai, specialūs pirkimų portalai ir t. t.) šiuo metu yra pačios efektyviausios. Elektroninių informacijos sklaidos priemonių dėka ne tik informuojama daugiau įmonių, bet tuo pačiu metu tai yra reklama perkančiajai organizacijai. Kad sklaida būtų kuo didesnė, rekomenduojame apie ketinamus vykdyti inovatyvius viešuosius pirkimus skelbti ne tik perkančiosios organizacijos tinklapyje bei jos paskyroje socialiniuose tinkluose, bet ir kitų institucijų (pvz. MITA, Ūkio ministerija ir kt.) tinklapiuose ir visuomenės informavimo portaluose. Pavyzdžiui, lietuviškas portalas www.deallink.biz jame paskelbtą informaciją išplatina visoms atitinkamai pasirinkto sektoriaus įmonėms. ES portalas TED (angl. Tenders Electronic Daily) <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do> suteikia galimybę apie inovatyvųjį pirkimą paskelbti ES lygiu ir atitinkamai sulaukti ne tik nacionalinių, bet ir kitų ES valstybių narių įmonių pasiūlymų.

3. Rizikos valdymas

Pirkti inovatyvų, nenaudotą/neišbandytą objektą visuomet yra rizikinga. Todėl nusprendus vykdyti inovatyvųjį pirkimą reikia įvertinti galimas rizikas ir numatyti jų valdymo būdus. Inovatyviųjų viešųjų pirkimų atveju rizikos yra panašios į viešųjų pirkimų rizikas, tik jų pasireiškimo tikimybė yra didesnė ir priežastys gali būti labiau susijusios su perkamo objekto naujumu ir inovatyvumu nei apskritai su teikėju pajėgumu vykdyti prisiimtus įsipareigojimus. Pavyzdžiui, nusipirkta inovatyvus produktas nepateisins perkančiosios organizacijos lūkesčių arba juos pateisins tik iš dalies, teikėjas vėluos vykdyti sutartinius įsipareigojimus arba inovatyvaus objekto pagaminti nepavyks ir kt. Rizikos gali skirtis poveikio mastu perkančiosios organizacijos pirkimui: tiekėjas neįvykdys dalies pirkimo sutartimi prisiimtų įsipareigojimų arba iš viso negalės įvykdyti visų sutartimi prisiimtų įsipareigojimų. Rizikas nustatyti ir pasirengti jų valdymo planą gali pati perkančioji organizacija, arba tai gali būti vienas iš dalyvių pasiūlymų vertinimo parametrų, jeigu dalyvių pasiūlymai vertinami vadovaujantis ekonominio naudingumo kriterijais.

4. Inovatyviojo viešojo pirkimo sutarties nuostatų priderinimas prie inovacijų skatinimo politikos

Viešojo pirkimo sutarties nuostatos gali įtakoti tiek tiekėjo, tiek dalyvių tolimesnį norą kurti inovatyvius produktus ir juos parduoti viešajam sektoriui. Prie įmonių inovatyvumo skatinimo gali prisidėti sutarties nuostatos, susijusios su finansinėmis sąlygomis, atsakomybe ir intelektine nuosavybe. Šios nuostatos turėtų būti kuo palankesnės tiekėjui. Inovatyvus objektas, kurį įsigyti ketina perkančioji organizacija įsigijimo laikotarpiu gali būti vienetinis, tačiau ateityje gali būti gaminamas dideliu mastu, todėl yra labai svarbu aptarti intelektinės nuosavybės klausimus. Jeigu sutartyje įtvirtinta nuostata, kad intelektinė nuosavybė priklausys perkančiajai organizacijai, tai reiškia, kad perkančioji organizacija perka ir inovatyvų objektą ir intelektinės nuosavybės teises į jį, o tiekėjas nebeteks teisės ateityje to produkto gaminti ir komercializuoti. Jeigu toks yra perkančiosios organizacijos tikslas, tuomet tiekėjui ji turi sumokėti ne tik kainą už perkamą inovatyvų produktą, bet ir už intelektinę nuosavybę į jį. Tačiau tokių sutartinių nuostatų rekomenduojame vengti, kadangi tai yra inovacijas stabdantis veiksnys.. Tokios sąlygos ypatingai nepalankios smulkioms inovatyvioms įmonėms. Taip pat perkančioji organizacija turi iš anksto žinoti, ką ji darys su įsigyta intelektine nuosavybe į inovatyvų produktą ir įsigijusi tokią intelektinę nuosavybę, ją naudoti pagal paskirtį.

5. Mokymasis iš savo klaidų

Įvykdžius inovatyvųjų viešąjį pirkimą reikėtų įvertinti visas inovatyviojo objekto pirkimo procedūras ir nustatyti tiek silpnąsias, tiek stipriąsias šio pirkimo puses. Mokymasis iš savo klaidų ir stipriųjų savybių žinojimas užtikrins efektyvesnį sekančių inovatyviųjų viešųjų pirkimų vykdymą. Taip pat reikėtų įvertinti visus inovatyviojo viešojo pirkimo kaštus, jų atsiperkamumą ir sukurtą pridėtinę vertę. Priklausomai nuo įvykdyto inovatyviojo viešojo pirkimo reikšmės, į jo poveikio vertinimą galima įtraukti ir perkančiosios organizacijos vadovybę bei steigėjų atstovus. Savo pastebėjimais rekomenduojame pasidalinti su atsakingais MITA atstovais. Tokiu būdu perkančioji organizacija prisidėtų prie inovacijų kūrimo šalyje proceso tobulinimo.